

**Advies Natuurwaarden bestemmingsplan  
Landelijk gebied Harenkarspel**



**BügelHajema**

Plek voor ideeën

**Advies Natuurwaarden bestemmingsplan  
Landelijk gebied Harenkarspel**

Inhoud

---

Advies Natuurwaarden + bijlagen

31 januari 2012

Projectnummer 113.00.01.24.09



# Inhoudsopgave

|          |  |           |
|----------|--|-----------|
| <b>1</b> | <b>Inleiding</b>   | <b>5</b>  |
| <b>2</b> | <b>Plangebied en voorgenomen plannen</b>   | <b>7</b>  |
| 2.1      | Ligging  | 7         |
| 2.2      | Huidige situatie   | 7         |
| 2.3      | Historie   | 7         |
| 2.4      | Bodemsamenstelling en grondwaterstand  | 8         |
| 2.5      | Voorgenomen plannen  | 10        |
| <b>3</b> | <b>Gebiedsbescherming en effectbepaling</b>  | <b>13</b> |
| 3.1      | Natuurbeschermingswet 1998   | 13        |
| 3.1.1    | Natura 2000-gebieden   | 13        |
| 3.2      | Gebiedsbeschrijvingen  | 15        |
| 3.2.1    | Schoorlse Duinen   | 16        |
| 3.2.2    | Noordzeekustzone   | 18        |
| 3.2.3    | Zwanenwater & Pettemerduinen   | 22        |
| 3.2.4    | Duinen Den Helder-Callantsoog  | 23        |
| 3.2.5    | Noordhollands Duinreservaat  | 25        |
| 3.3      | Water en Natura 2000-gebieden  | 27        |
| 3.4      | Instandhoudingdoelen in het plangebied   | 29        |
| 3.5      | Effecten   | 30        |
| 3.5.1    | Effecten ten gevolge van activiteiten binnen of dichtbij Natura 2000-gebieden                    | 30        |
| 3.5.2    | Effecten ten gevolge van verspreiding van stoffen  | 31        |
| 3.5.3    | Effecten in relatie tot de waterhuishouding  | 36        |
| 3.5.4    | Effecten ten aanzien van licht en geluid   | 38        |
| 3.6      | Conclusie Natuurbeschermingswet 1998   | 39        |
| 3.7      | Ecologische Hoofdstructuur   | 40        |
| 3.7.1    | Provinciaal beleid, Structuurvisie Noord-Holland 2040  | 40        |
| 3.7.2    | Weidevogelleefgebieden   | 43        |
| 3.7.3    | Natuurbeheerplan 2012  | 44        |
| 3.7.4    | Partiële herziening structuurvisie voor EHS, ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebied | 45        |
| 3.7.5    | Weidevogelleefgebieden   | 47        |
| 3.7.6    | Conclusie  | 47        |

|          |   |           |
|----------|---|-----------|
| <b>4</b> | <b>Soortenbescherming en effectbepaling</b> | <b>49</b> |
| 4.1      | Vaatplanten                                 | 49        |
| 4.2      | Zoogdieren - overige                        | 52        |
| 4.3      | Amfibieën                                   | 54        |
| 4.4      | Reptielen                                   | 54        |
| 4.5      | Vissen                                      | 55        |
| 4.6      | Dagvlinders                                 | 56        |
| 4.7      | Libellen                                    | 56        |
| 4.8      | Overige ongewervelden                       | 56        |
| <b>5</b> | <b>Ecostructuur</b>                         | <b>57</b> |
| 5.1      | Samenstellende delen                        | 57        |
| 5.2      | Gevolgen voor soorten                       | 59        |
| 5.3      | Effecten                                    | 61        |
| 5.3.1    | Vaatplanten                                 | 61        |
| 5.3.2    | Zoogdieren - vleermuizen                    | 61        |
| 5.3.3    | Zoogdieren - overige                        | 61        |
| 5.3.4    | Vogels                                      | 62        |
| 5.3.5    | Amfibieën                                   | 62        |
| 5.3.6    | Reptielen                                   | 63        |
| 5.3.7    | Vissen                                      | 63        |
| 5.3.8    | Insecten en overige soorten                 | 63        |
| 5.4      | Conclusies voor het bestemmingsplan         | 63        |
| <b>6</b> | <b>Conclusies en consequenties</b>          | <b>65</b> |
| 6.1      | Beschermde gebieden                         | 65        |
| 6.2      | Beschermde soorten                          | 65        |
| 6.3      | Aanvullend onderzoek                        | 65        |
| 6.4      | Uitvoerbaarheid                             | 66        |
| <b>7</b> | <b>Bronnen</b>                              | <b>67</b> |
| 7.1      | Veldbezoek                                  | 67        |
| 7.2      | Media                                       | 67        |
| 7.3      | Gegevens                                    | 68        |
| 7.4      | Literatuur                                  | 68        |

## Bijlagen

# Inleiding



De gemeente Harenkarspel werkt aan een actualisatie van het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel. In dit kader is het conform Artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

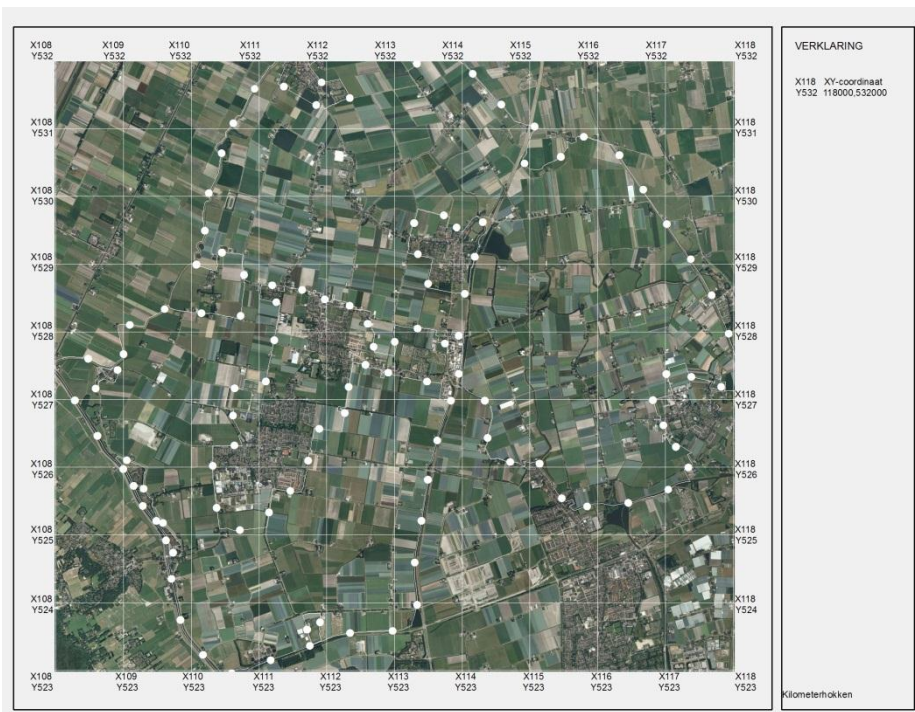
AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Nota Ruimte, de Structuurvisie Noord-Holland 2040 en de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie. Het rapport heeft daarmee de status van een vooronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied is weergegeven in onderstaande figuur (figuur 1).

PLANGEBIED



Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (bolletjeslijn) en kilometerhokken

|                       |  |
|-----------------------|--|
| OPZET VAN HET RAPPORT | <p>Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen;</li> <li>- beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden;</li> <li>- conclusies en consequenties.</li> </ul>   |
| INFORMATIE            | <p>De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;</li> <li>- analyse van de landschapselementen in de gemeente waarbij vooral is gekeken naar de bestaansmogelijkheden van kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als potenties voor deze soorten. Dit heet de ecostructuurmethode.</li> </ul> |
| BEOORDELING           | <p>Op basis van de bekende gegevens en de landschapsanalyse zijn de mogelijke effecten als gevolg van de beoogde toe te laten ontwikkelingen in het beoogde bestemmingsplan bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid. Indien van toepassing is aangeven dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Waar nodig wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.</p>                           |
| BEVINDINGEN           | <p>Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.</p>  |

# Plangebied en voorgenomen plannen

# 2

## 2.1

### Ligging

Het plangebied, het landelijk gebied van de gemeente Harenkarspel, ligt tussen de gemeenten Schagen, Niedorp, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen en Zijpe. Kenmerkende begrenzingen zijn de Boomervaart, het kanaal Alkmaar-Kolhorn, de rijksweg N504, het Noordhollandsch kanaal en de Westfrieze Zeedijk. Het gebied valt binnen de uurhokken<sup>1</sup> 14-43, 14-44, 14-52, 14-53, 14-45 en 19-13. De kilometerhokken<sup>1</sup> liggen tussen 108-523 en 118-532.

## 2.2

### Huidige situatie

Eenvoudig samengevat is het plangebied een polder op de kwelder achter de duinenrij. Het belangrijkste landgebruik is tuinbouw en bollenteelt, maar er zijn ook agrarische bedrijven en bedrijfstukken in andere vormen van akkerbouw en veehouderij. De gemeente kent veel verschillende dorpen en woonkernen en wordt gekenmerkt door een dichte infrastructuur van waterlopen en wegen.

## 2.3

### Historie

Het plangebied is sterk beïnvloed door de zee. De meest noordelijke duinen en de nollen, buiten het plangebied, zijn restanten van voormalige eilanden. Dichterbij ligt een strook kalkarme tot plaatselijk kalkrijkere duinen tussen Bergen en de Hondsbossche Zeewering. Hier bevinden zich de hoogste duinen van ons land, tot maximaal 58 m boven zeeniveau. Deze duinen hebben steile hellingen aan de landzijde. De polders aan de oostzijde liggen 2,5-3,0 m lager dan de duinvalleien. De percelen grenzend aan het duingebied zijn voor bollenteelt verlaagd.

---

<sup>1</sup> Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

Het duinreservaat is een karakteristiek voorbeeld van een Nederlands duinlandschap, zoals dat in de loop der eeuwen ontstaan is als gevolg van een samenloop van geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden en menselijk handelen. Het is een biologisch, morfologisch, hydrologisch en landschappelijk geheel van duinen met natte en vochtige duinvalleien, duingraslanden, struwelen, bossen en ruigten.

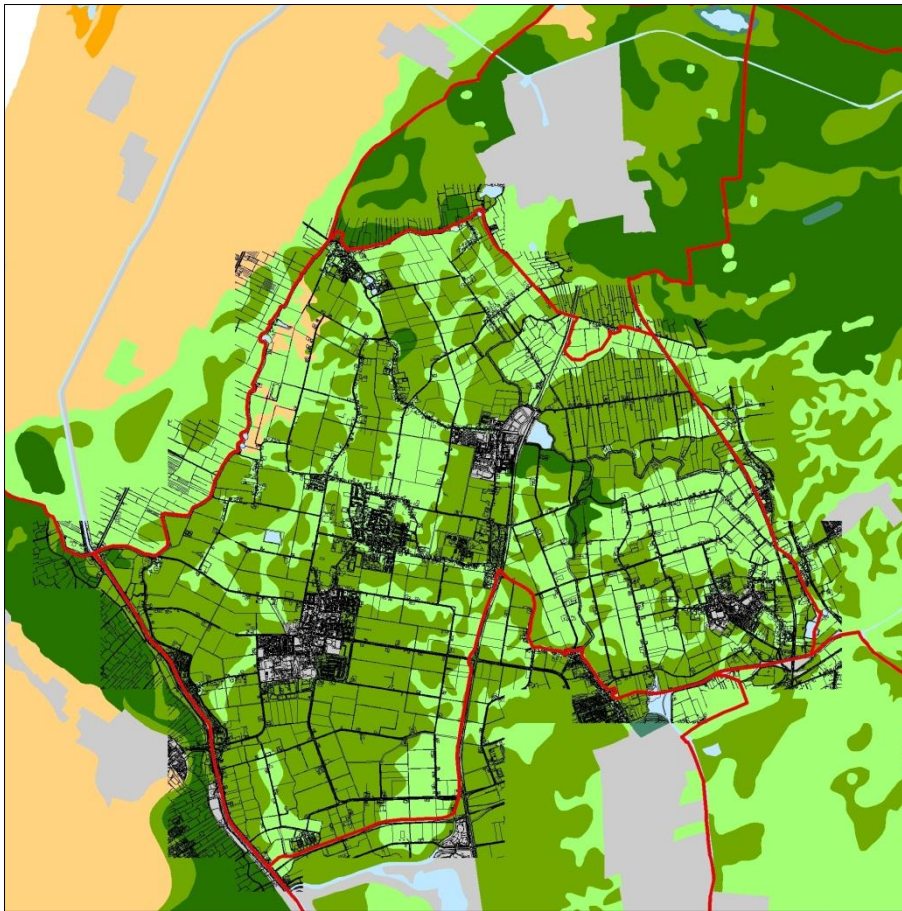
## **2.4**

### **Bodemsamenstelling en grondwaterstand**

#### **Bodemsamenstelling**

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. Het poldergebied waar het plangebied zelf toe behoort, bestaat uit zeekeigronden zoals eerdgronden en vaaggronden, die buiten het plangebied overgaan in zandgronden met eerd- en vlakvaaggronden. Het landschap is voornamelijk een mozaïek van kalkrijke leek- en woudeerdgronden en kalkarme poldervaaggronden, beiden in zavel en klei. Vaak is er per bodemeenheid een gelaagde opbouw waarin lichte en zware klei en zavel elkaar afwisselen (zie figuur 2). Verspreid in het landschap liggen ketens van oude bewoningsplaatsen op terpen, in het verlengde van stroken met tuineerdgrond in zavel en klei. Waarschijnlijk zijn dit in cultuur gebrachte prielen. Voorbeelden hiervan zijn te vinden tussen Tuitjenhorn en Sint Maarten en ten noorden en oosten van Dirkshorn. Mogelijk zijn de lutum arme vaaggronden in uiterst fijn zand rond de Westfriese Zeedijk, overstoven opvullingen van dergelijke prielen.





Figuur 2. Fragment van de bodemkaart (bron: Alterra, (13))

### Grondwater

Onder de kleilaag zit brak en zout grondwater. Plaatselijk treedt basenrijke en ijzerrijke kwel op. In het plangebied van de gemeente Harenkarspel komen de grondwatertrappen III, IV en VI voor. Dit betekent dat de hoogste grondwaterstand zoals die gewoonlijk in het voor- en najaar wordt bereikt minder dan 40 cm onder het maaiveld ligt en hooguit 40 tot 80 cm onder het maaiveld blijft. Het droge seizoen wordt dan gekenmerkt door waterstanden die 80 tot 120 cm of meer onder het maaiveld wegzakken. Het zijn vooral de gronden met trap III

rond Dirkshorn en Oudkarspel waar van een landbouwkundig slechte ontwatering kan worden gesproken (13).

## **2.5**

### **Voorgenomen plannen**

Het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel wordt opgesteld om:

- het nieuwe ruimtelijke beleid zoals opgenomen in 'Nota van uitgangspunten landelijk gebied Harenkarspel' in een bestemmingsplan te verwerken (20);
- nieuwe wet- en regelgeving en nieuw beleid in een bestemmingsplan te verwerken;
- te voldoen aan Artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening om binnen een periode van tien jaar een nieuw bestemmingsplan vast te stellen.

Zoals opgemerkt is het bestemmingsplan vooral een beheerplan; nieuwe ontwikkelingen worden in beginsel niet mogelijk gemaakt. Dit met uitzondering van het vergroten van de bouwvlakken bij enkele agrarische bedrijven (zie figuur 3). Hier worden wel ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Ook worden in het bestemmingsplan enkele wijzigingsmogelijkheden opgenomen, zoals het vergroten van agrarische bouwvlakken tot ten hoogste twee hectare, op grond waarvan ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Het betreft hier de volgende ontwikkelingen:

- de uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven;
- de vestiging van nieuwe agrarische bedrijven (met uitzondering van intensieve veehouderijbedrijven);
- de ontwikkeling van zogenoemde (niet-agrarische) nevenactiviteiten bij bestaande agrarische bedrijven;
- het wijzigen van de bestemming van voormalige agrarische bedrijfsterrein voor kleine voorzieningen voor dag- of verblijfsrecreatie of naar Wonen, Bedrijf, Maatschappelijk of Sport - Manege;
- het - onder voorwaarden - bouwen van biovergistingsinstallaties.



Figuur 3. Overzicht uit te breiden agrarische bedrijven

# G e b i e d s b e s c h e r m i n g e n e f f e c t b e p a l i n g



Voor het onderhavig bestemmingsplan is de volgende wet- en regelgeving in het kader van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 en de Nota Ruimte. Met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte uitgewerkt in de Structuurvisie Noord-Holland 2040 en de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (zie bijlage 1).

## **3.1**

### **Natuurbeschermingswet 1998**

De Natuurbeschermingswet 1998 kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (voorheen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden of Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De (concept)aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingsdoelstellingen zijn verwoord.

#### **3.1.1**

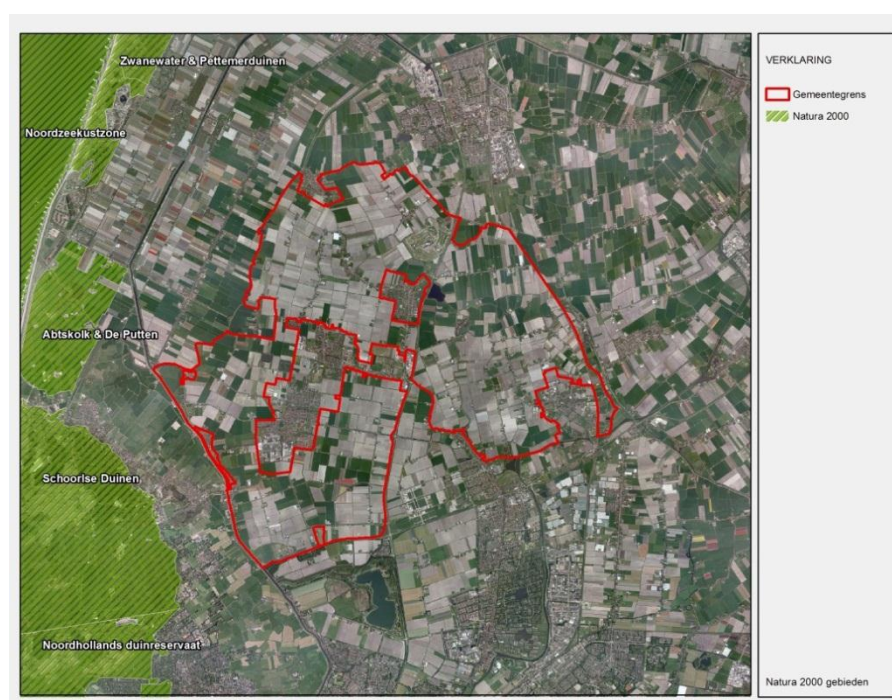
##### **Natura 2000-gebieden**

Voor Natura 2000-gebieden dient volgens de Natuurbeschermingswet 1998 een beheerplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets of Passende beoordeling is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien, significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Binnen het grondgebied van de gemeente liggen geen Natura 2000-gebieden. In dit geval gaat het om zes Natura 2000-gebieden op 1,5 tot 7,0 kilometer afstand van het buitengebied van Harenkarspel:

- Schoorlse Duinen (vastgesteld);
- Noordzeekustzone (vastgesteld);
- Abtskolk & De Putten (in ontwerp);
- Zwanenwater & Pettemerduinen (in ontwerp);
- Duinen Den Helder-Callantsoog (in ontwerp);
- Noordhollands Duinreservaat (in ontwerp).

Met het vaststellen van het gebied als Natura 2000-gebied, ook in ontwerp, geldt dat van een project of activiteit die niet verband houdt met het beheer van natuurwaarden, bekeken dient te worden of dit gevolgen kan hebben voor de waarden die in de instandhoudingsdoelen van het betreffende gebied zijn

genoemd. Hierbij geldt het voorzorgsprincipe: als op grond van objectieve gegevens, verzameld in een voortoets niet kan worden uitgesloten dat een project significante gevolgen heeft voor het natuurgebied dient er een passende beoordeling te worden gemaakt. Het bevoegd gezag mag pas toestemming geven als het de zekerheid heeft gekregen dat de activiteit of het plan de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. In deze voortoets gaat het om het project bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel. De vraag die in deze voortoets dient te worden beantwoord is of er ten opzichte van de actuele en bestaande situatie, significant negatieve gevolgen voor een of meer van de Natura 2000-gebieden, ten gevolge van dit project kunnen worden uitgesloten. In deze voortoets wordt het voornemen en een alternatief onderzocht. Dit voornemen en het alternatief worden in de planMER uitgebreid beschreven in hoofdstuk 2.2.



Figuur 4. Natura 2000-gebieden in de buurt van het plangebied Harenkarspel, Duinen Den Helder-Callantsoog liggen ten noorden van dit kaartbeeld (bron: : gis.noord-holland.nl/structuurvisie2040/)

Tabel 1. Natura 2000-gebieden

| Natura 2000-gebied            | Afstand tot plangrens in km | Status      | Oppervlakte in ha |
|-------------------------------|-----------------------------|-------------|-------------------|
| Schoorlse Duinen              | 1,5                         | vastgesteld | 1.740             |
| Noordzeekustzone              | 3,5                         | vastgesteld | 144.474           |
| Abtskolk & De Putten          | 1,6                         | ontwerp     | 500               |
| Zwanewater & Pettemerduinen   | 3,9                         | ontwerp     | 773               |
| Duinen Den Helder-Callantsoog | 7,0                         | ontwerp     | 734               |
| Noordhollands Duinreservaat   | 2,3                         | ontwerp     | 5257              |

## 3.2

### Gebiedsbeschrijvingen

Elk van de volgende zes gebiedsbeschrijvingen is gemaakt aan de hand van de aanwijzingsbesluiten en omvatten waar van toepassing een overzicht van de aangewezen soorten en habitattypen, de geohydrologie van het gebied met eventuele herstelmaatregelen, de ecohydrologie met knelpunten en oplossingen.

Hierbij gelden de volgende aantekeningen:

- Het maakt voor de wet niet uit of een gebied definitief is aangewezen of dat het besluit een ontwerp betreft. Alle gebieden die zich kwalificeren zijn volledig beschermd. Wel kan bij de definitieve aanwijzing de begrenzing of de instandhoudingsdoelen nog wijzigen. Zo worden complementaire doelen geschrapt. Al vastgestelde aanwijzingsbesluiten worden herzien zodat complementaire doelen kunnen worden verwijderd. Dit is conform de kamerbrief van 25 november 2011 naar aanleiding van de moties van leden Koopmans en Lodders omtrent Natura 2000. Voor deze soorten geldt tot dat moment niet de habitattoets, maar kan worden volstaan met een lichtere effectbepaling.
- Prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (\*) aangeduid. Dit zijn volgens Artikel 1 van de Habitatrichtlijn soorten van communautair belang die voorkomen in de typen natuurlijke habitats en habitats op het grondgebied van de lidstaat en bedreigd zijn. Het geldt ook voor soorten waarvoor de Europese Gemeenschap bijzondere verantwoordelijkheid draagt voor hun instandhouding omdat een belangrijk deel van het natuurlijke verspreidingsgebied daarvan op het grondgebied van de lidstaat ligt. De soorten worden genoemd in bijlage II van de habitatrichtlijn.
- De cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, maar tekstueel uitgesloten delen zoals tuinen en erven (exclavering).
- De bescherming van natuurmonumenten die liggen binnen een Natura 2000-gebied vervalft met van kracht worden van het wijzigingsvoorstel Natuurbeschermingswet 1998, dat in het najaar van 2011 aan de Tweede Kamer is voorgelegd. De natuurmonumenten worden daarmee onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en beleidsmatig en planologisch beschermd. Naar verwachting wordt de Natuurbeschermingswet 1998 in 2012 vervangen door de voor gebiedsbescherming gelijklopende Wet natuur.
- De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren, gebaseerd op absolute getallen voor biotische randvoorwaarden en kennis van ruimtelijke randvoorwaarden. Zie bijlage 10 voor een overzicht van de storingsfactoren per gebied en een uitleg hiervan.

### 3.2.1

#### **Schoorlse Duinen**

Het gebied Schoorlse Duinen beslaat een strook kalkarme en plaatselijk kalkrijkere, duinen die ligt tussen Bergen en de Hondsbossche Zeewering. Hier bevinden zich de hoogste duinen van ons land, tot maximaal 58 m boven zeeniveau met steile hellingen aan de landzijde. Het is een gevarieerd en uitgestrekt duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. In het westen liggen lagere zeeoepduinen, gevolgd door een sterk geaccidenteerd landschap met uitgestrekte valleicomplexen, met een duinmeer en diverse duinplasjes en over een grote oppervlakte begroeid met dophei- en kraaiheivegetatie. De binnenduintrand is vrijwel geheel bebost. Een deel van deze bossen zijn oude loofbossen. Een ander deel bestaat uit naaldbossen. Beiden hebben gezien de ouderdom en het lokaal voorkomen van zeldzame planten grote natuurwaarde. In het zuidelijke deel lopen de boscomplexen door tot aan het buitenduin. In 1997 is ter hoogte van de Parnassiavallei een "kerf" aangebracht in de 100-150 meter brede zeeoep om zeewaterinvloed tot in de binnenduinen terug te brengen.

De zuidelijke helft van het gebied bestaat vooral uit Jonge Duin- en Strandzanden op Oude Duin- en Strandzanden. De noordelijke helft bestaat grotendeels uit Jonge, en voor een klein deel uit Oude Duin- en Strandzanden op veen. Het pleistocene oppervlak bevindt zich rond 15-20 m -NAP. Keileem komt er waarschijnlijk niet voor. Tot op grote diepte (circa 80 m -NAP) komen Eemafzettingen (zand met kleilagen) voor. Het basisveen ontbreekt in het profiel. In het gebied komt tussen 2 en 8 m -NAP een moeilijk doorlatende laag voor. De volgende moeilijk doorlatende laag begint tussen 15 en 20 m -NAP.

De kustlijn is sinds de 17e eeuw ter hoogte van Camperduin ongeveer 800 m landinwaarts verschoven. Het verlies neemt af in zuidelijke richting. Sinds ongeveer 1850 is de duinvoet 100-150 m landinwaarts verplaatst. In de Schoorlse duinen heeft tot in de 19e eeuw veel verstuiving plaatsgevonden. In de tweede helft van de 19e eeuw neemt de verstuiving af door helm- en bosaanplant. Vanaf de 20e eeuw zijn geen grootschalige verstuivingen voorgekomen. Mede door het lage kalkgehalte van de bodem zijn er nauwelijks akkers aangelegd in de duinen. Begin jaren '60 is in het Ganzenveld 65.000 m<sup>3</sup> zand afgegraven.

De achterduinreeks tussen Bergen en Groet is hoog en is waarschijnlijk ontstaan in de eerste verstuivingsfase (voor 1400). De bodem is er diep ontkalkt. Ten westen van deze duinreeks ligt een zone van duinen (tot 30 m hoog) die tegen de achterduinreeks zijn aangestoven. Waarschijnlijk is deze zone pas één of enkele eeuwen oud. Zuidwestelijk hiervan ligt een gebied met uitgestrekte valleien (Groot en Klein Ganzenveld) tussen loopduinen en lengteduinen. Voorheen hebben hier extreme verstuivingen plaatsgevonden. De valleibodems liggen hoog (ongeveer 10 m +NAP) doordat de grondwaterstand, tot waar de valleien zijn uitgestorven, toen zeer hoog was. De hoge grondwaterstand werd veroorzaakt door twee oorzaken:

- de grote duinbreedte, wat aanleiding geeft voor een grotere opbolling van grondwater, en:
- de hydrogeologisch opbouw met relatief een ondiep gelegen slecht doorlatende laag.

De valleien zijn matig diep ontkalkt en verzuurd. Ten noordwesten van de valleien, ten zuidoosten van Camperduin, ligt een kleine zone met loopduinen, stuifkuilen en uitblazingsvalleien.

Ten westen van de valleien ligt het Hargergat waar in de afgelopen eeuwen een grote hoeveelheid zand is afgegraven. Daardoor zijn kunstmatige laagtes met steilranden achter gebleven.

Schoorlse Duinen behoort tot het Natura 2000-landschap "Duinen". De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing. Hierbij zijn terreindelen van mindere kwaliteit ingesloten. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen. Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van circa 1.740 ha. De voormalige beschermde en staatsnatuurmonumenten Hargergat en Schoorlse Duinen met een gezamenlijke omvang van circa 1.720 ha vallen in het geheel binnen deze begrenzing.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG:

- H2110 Embryonale wandelende duinen;
- H2120 Wandelende duinen op de strandwal met helm ("witte duinen");
- H2130 \*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen");
- H2140 \*Vastgelegde ontkalkte duinen met kraaiheide;
- H2150 \*Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (*Calluno-Ulicetea*);
- H2160 Duinen met duindoorn;
- H2170 Duinen met kruipwilg (*Salicion arenariae*);
- H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied;
- H2190 Vochtige duinvalleien;
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*.

Knelpunten hebben te maken met verdroging en vermindering van de verstuivingsdynamiek. Bestrijding van verdroging (extern: grote tot zeer grote inspanningen, beheer intern: kleine inspanningen) leidt tot verbetering van habitattypen H2140A duinheiden met kraaihei (vochtig), H2170 kruipwilgstruwelen, H2180B duinbossen (vochtig) en H2190C vochtige duinvalleien (ontkalkt). Herstel van de verstuivingsdynamiek is gunstig voor habitattypen H2140 duinheiden met kraaihei, H2170 kruipwilgstruwelen en H2190C vochtige duinvalleien



(ontkalkt). Hydrologisch herstel en natuurontwikkeling in de direct aangrenzende binnenduinrand (grote tot zeer grote inspanning) is noodzakelijk voor het realiseren van het doel voor habitattypen H3260A beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels) en H2180B duinbossen (vochtig).

Het beschermd natuurmonument Hargergat is aangewezen op 13 april 1982 (NLB/GS/GA-51112; Staatscourant 1982, nr. 76). Het staatsnatuurmonument Schoorlse Duinen is aangewezen op 4 april 1995 (N.952289; Staatscourant 1995, nr. 67). Ingevolge Artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de natuurmonumenten. De instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument van toepassing waren, heeft mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in de vervallen besluiten.

### **3 . 2 . 2**

#### **Noordzeekustzone**

Het zandige kustgebied langs de Noordzee bestaat uit kustwateren, ondiepten, enkele zandbanken (o.a. Noorderhaaks) en de stranden van noordelijk Noord-Holland en de Waddeneilanden. De kustwateren bestaan uit permanent met zeewater overstroomde zandbanken die maximaal 20 meter diep liggen. Op het land komen plaatselijk “groene stranden” voor. Op Schiermonnikoog zijn deze het beste ontwikkeld met een afwisseling van kwelders en vochtige duinvalleien.

Het gebied Noordzeekustzone behoort tot het Natura 2000-landschap “Noordzee, Waddenzee en Delta”. De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die in kwaliteit zijn achteruitgegaan of gedegenererd. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen.

De grenzen van een Vogelrichtlijngebied worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten. Het gebied Noordzeekustzone is aangewezen onder de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van kustwater, zandstranden en platen die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in Artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (artikel 4.1) en tevens fungeert Noordzeekustzone als

broed-, rui-, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2). De begrenzing van de beschermingszone is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat - in samenhang met het Vogelrichtlijngebied Waddenzee uit 1991 - voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

Het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone bestaat uit de kustwateren van de Noordzee tussen Bergen aan Zee (Paal 34) en de grens van het grensgebied tussen Nederland en Duitsland in het Eems-Dollardgebied. De zeewaartse grens van Bergen tot Schiermonnikoog ligt op de doorgaande NAP -20 meter dieptelijn. Op de (bewoonde) eilanden ligt de grens op de duinvoet. Langs de Noord-Hollandse kust ligt de grens op de laagwaterlijn.

Het Natura 2000-gebied heeft een oppervlakte van 144.474 ha. Van het in hoofdstuk 2 genoemde (voormalige) staatsnatuurmonument Boschplaat ligt een oppervlakte van 579 ha binnen dit Natura 2000-gebied. Het grootste deel van het natuurmonument ligt in de aangrenzende Natura 2000-gebieden Waddenzee en Duinen Terschelling.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG:

- H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken;
- H1140 Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten;
- H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met zeekraal soorten en andere zoutminnende soorten;
- H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*);
- H2110 Embryonale wandelende duinen;
- H2190 Vochtige duinvalleien.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG:

- H1095 Zeeprik;
- H1099 Rivierprik;
- H1103 Fint;
- H1351 Bruinvis;
- H1364 Grijze zeehond;
- H1365 Gewone zeehond.

De speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG:

- A001 Roodkeelduiker;
- A002 Parelduiker;
- A132 Kluut;
- A138 Strandplevier;

- A157 Rosse grotto;
- A177 Dwergmeeuw;
- A195 Dwergstern.

De beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van Artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG:

- A017 Aalscholver;
- A048 Bergeend;
- A062 Topper;
- A063 Eider;
- A065 Zwarte zee-eend;
- A130 Scholekster;
- A137 Bontbekplevier;
- A141 Zilverplevier;
- A143 Kanoet;
- A144 Drieteenstrandloper;
- A149 Bonte strandloper;
- A160 Wulp;
- A169 Steenloper.



Figuur 5. Zeekraal



Figuur 6. Wulp

Ingevolge Artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van het natuurmonument, voor zover gelegen in het Natura 2000-gebied. De gedeelten die buiten Natura 2000-gebieden liggen behouden de status als beschermd natuurmonument.

Het staatsnatuurmonument Boschplaat is aangewezen op 8 november 1974 (NBOR/S-15110; Staatscourant 1974, nr. 221). Op grond van de wet heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzing als natuurmonument van toepassing was, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in het vervallen besluit.

### **Abtskolk & De Putten**

Het gebied Abtskolk & De Putten behoort tot het grondgebied van de gemeenten Zijpe en Bergen. Het is gelegen tussen Petten en Groet (bij Schoorl). Het aangewezen gebied maakt deel uit van de Zijpe- en Hazepolder en de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder. Het gebied wordt aan de westzijde begrensd door de Hondsboscheweg en Westerduinweg, aan de noordzijde globaal door de Pettemerweg (N502), aan de oostzijde door sloten en perceelscheidingen van het kruispunt Pettemerweg - Parallelweg (langs de N9) naar de (Oude) Schoorlse Zeedijk en door de Jaagkade, en aan de zuidzijde door de Kleiweg. De oppervlakte van het gebied bedraagt ongeveer 500 ha.

De Zijpe- en Hazepolder is een droogmakerij die is drooggelegd aan het eind van de 16e eeuw. De polder is in afdelingen verdeeld vanwege hoogteverschillen tussen de delen van het drooggevalen land. De Vereenigde Harger- en Pettemerpolder is enkele tientallen jaren later drooggelegd. De opening in de duinenrij tussen Petten en Camperduin is eind 16<sup>e</sup> eeuw definitief gedicht maar de Hondsbosche Zeewering is in zijn huidige vorm in 1870 gereed gekomen. Het zuiden en het midden van het gebied bestaan uit zeeleiggronden (poldervaaggronden) die in Polder Q en L overgaan in zandgronden (eerd- en vlakvaaggronden). Te gevolge van kleiwinning in de jaren vijftig en zeventig van de vorige eeuw zijn respectievelijk de plassen van De Putten en de Abtskolk ontstaan.

Abtskolk & De Putten is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van graslanden, zoete en brakke wateren die als geheel het leefgebied vormen van te beschermen vogelsoorten. Het vormt het leefgebied van een soort en fungeert tevens als broedgebied, ruigebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten. De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat, in combinatie met Vogelrichtlijngebied Zwanenwater, voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoort.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende vogelsoort opgenomen in artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 79/409/EEG:

A042 Dwerggans.

De speciale beschermingszone is verder aangewezen voor de volgende trekken vogelsoorten welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid van Richtlijn 79/409/EEG:

A041 Kolgans;

A043 Grauwe gans;

A050 Smient.



Figuur 7. Smient



Figuur 8. Kolgans

### 3.2.3

#### **Zwanenwater & Pettemerduinen**

Het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen wordt aan de westzijde begrensd door de duinvoet van het buitenduin. Aan de noordzijde grenst het gebied aan de Zuid-Schinkeldijk. Aan de oostzijde vormt de Westerduinweg de grens. Het terrein van de kerncentrale valt buiten de begrenzing. In het zuiden vormt de bebouwing van Petten de grens. Het Korfwater maakt ook deel uit van het gebied. Van noord naar zuid omvat het de volgende deelgebieden: Zuidduinen, Eerste water, Bokkeneiland, Tweede water en Ketelduinen. Het beslaat een oppervlakte van 773 ha.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG:

- H2120 Wandelende duinen op de strandwal met helm (“witte duinen”);
- H2130 \*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie (“grijze duinen”);
- H2140 \*Vastgelegde ontkalkte duinen met kraaiheide;
- H2170 Duinen met kruipwilg (*Salicion arenariae*);
- H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied;
- H2190 Vochtige duinvalleien;
- H6230 \*Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa);
- H7210 \*Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davalliana*.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende vogelsoorten welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid van Richtlijn 79/409/EEG:

- Roerdomp;
- Lepelaar;
- Dwerggans.

De speciale beschermingszone is verder aangewezen voor de volgende trekken vogelsoorten welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG:

- Aalscholver;
- Slobeend;

- Kleine mantelmeeuw;
- Tapuit.



Figuur 9. Tapuit



Figuur 10. Slobeenden en kuifeend

#### 3.2.4

#### **Duinen Den Helder-Callantsoog**

Het gebied Duinen Den Helder-Callantsoog bestaat van noord naar zuid uit de Grafelijkheidsduinen en de Donkere Duinen, de Noordduinen (de strook tussen Den Helder en Callantsoog) en enkele nollenterreintjes en het Kooibosch ten oosten van het Callantsoog. Het noordelijk deel en de nollen zijn restanten van voormalige eilanden. In het noordelijk deel verandert het landschap van west naar oost van de zeereepduinen via een sterk geaccidenteerd landschap met valleicomplexen naar een bosrijke binnenduinrand. Over een groot deel van de duinen ontbreekt een binnenduinrand, hierdoor is een abrupte hoge steile overgang van duinen naar polders aanwezig.

Het gebied heeft goed ontwikkelde duingraslanden. In 1995 is in de Grafelijkheidsduinen een natte duinvallei hersteld en langs de randen uitgebreid. In de Noordduinen zijn in de afgesnoerde strandvlakte bij het Botgat vochtige duinvalleien aanwezig. De nollen behoren tot de Oude Duinen; hier zijn duingraslanden aanwezig.

Duinen Den Helder-Callantsoog behoort tot het Natura 2000-landschap 'Duinen'. De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Duinen Den Helder-Callantsoog is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede voor zover van toepassing, nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Het Natura 2000-gebied is globaal gelegen tussen de bebouwing van Huisduinen in het noorden, het fietspad westelijk van Den Helder, de sportvelden bij Den Helder, de Duinweg van Den Helder naar Callantsoog, de bebouwing van Callantsoog in het oosten, de grens van het Zwanenwater in het zuiden en de duinvoet in het westen. Tevens behoren de Nol bij Abbestede (inclusief de

verbindende gronden met het duingebied), het Kooibosch en het Luttickduin tot het Natura 2000-gebied. Het beslaat een oppervlakte van 734 ha.

De voormalige beschermde en staatsnatuurmonumenten Duinen van Den Helder en Callantsoog met een gezamenlijke omvang van 682 ha vallen in het geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder-Callantsoog.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG:

- H2120 Wandelende duinen op de strandwal met helm (“witte duinen”);
- H2130 \*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie (“grijze duinen”);
- H2140 \*Vastgelegde ontkalkte duinen met kraaiheide;
- H2160 Duinen met duindoorn;
- H2170 Duinen met kruipwilg (*Salicion arenariae*);
- H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied;
- H2190 Vochtige duinvalleien;
- H6410 Grasland met pijpenstrootje op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*).

De instandhoudingsdoelstelling heeft mede betrekking op de instandhouding van de volgende soort anders dan vereist ingevolge de richtlijn, de zogenaamde complementaire doelen:

#### Tapuit

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt de status van de volgende natuurmonumenten bij aanwijzing als speciale beschermingszone onder artikel 10a. In dergelijke gevallen heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument betrekking hadden, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in de vervallen besluiten:

- Het beschermd natuurmonument Duinen van Den Helder en Callantsoog is aangewezen op 18 februari 1992 (besluitnummer NBLF-92-319, Staatscourant 1992, nr. 47).
- Het staatsnatuurmonument Duinen van Den Helder en Callantsoog is aangewezen op 25 maart 1992 (NBLF-92-318, Staatscourant 1992, nr. 47).

De complementaire soort tapuit zal uit het definitieve aanwijzingsbesluit wegvallen, als gevolg van de kamerbrief van 25 november 2011 naar aanleiding van de moties van leden Koopmans en Ladders omtrent Natura 2000. Voor deze soorten geldt tot dat moment niet de habitattoets, maar kan worden volstaan met een lichtere effectbepaling.

### 3.2.5

#### **Noordhollands Duinreservaat**

Het Noordhollands Duinreservaat is een karakteristiek voorbeeld van een Nederlands duinlandschap, zoals dat in de loop der eeuwen ontstaan is als gevolg van een samenloop van geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden en menselijk handelen. Het is een biologisch, morfologisch, hydrologisch en landschappelijk geheel van duinen met natte en vochtige duinvalleien, duingraslanden, struwelen, bossen en ruigten. Het ligt op de overgang van de kalkrijke naar de kalkarme duinen. Het reservaat behoort grotendeels tot de kalkrijke duinen. Er is echter een verloop in kalkrijkdom te zien. Het meest noordelijke stuk, ten noorden van Bergen aan Zee, is, evenals het aangrenzende gebied Schoorlse Duinen, kalkarm. Dit gebied bestaat uit Jonge Duin- en Strandzanden op Oude Duin- en strandzanden. De vegetatie weerspiegelt de kalkgehalten in de bodem. In dit noordelijke deel komen kalkarme vegetaties met kraaiheide, kruipwilg en buntgras voor. Een aanzienlijk deel van het gebied is bebost met naaldbos en loofbos, die voor een deel zeer oud zijn.

Noordhollands Duinreservaat behoort tot het Natura 2000-landschap 'Duinen'. De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Noordhollands Duinreservaat is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede voor zover van toepassing nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Op hoofdlijnen bestaat het Natura 2000-gebied uit de duinen ten westen van Bergen in het noorden, en Beverwijk in het zuiden. Het gebied ligt tussen strandpaal 53 in het zuiden en halverwege strandpalen 32 en 31 in het noorden. De westgrens loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Aan de oostzijde wordt de grens voor een groot deel bepaald door de provinciale wegen N511 (Heerenweg), N512 (Herenweg), de bebouwde kom of agrarisch cultuurlandschap. Het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat behoort tot het grondgebied van de gemeenten Bergen, Beverwijk, Castricum en Heemskerk. Het beslaat een oppervlakte van 5257 ha.

Het voormalige beschermde natuurmonument Duinen bij Bergen met een omvang van 1237 ha valt in het geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG:

- H2120 Wandelende duinen op de strandwal met helm ("witte duinen");
- H2130 \*Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen");
- H2140 \*Vastgelegde ontkalkte duinen met kraaiheide;



- H2150 \*Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (*Calluno-Ulicetea*);
- H2160 Duinen met duindoorn;
- H2170 Duinen met kruipwilg (*Salicion arenariae*);
- H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied;
- H2190 Vochtige duinvalleien;
- H6410 Grasland met pijpenstrootje op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*);
- H7210 \*Kalkhoudende moerassen met *Caldium mariscus* en soorten van het *Caricion davalliana*.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG:

- H1014 Nauwe korfslak.

De instandhoudingsdoelstelling, heeft mede betrekking op de instandhouding van de volgende soorten anders dan vereist ingevolge de in artikel 1 genoemde richtlijn, de zogenaamde complementaire doelen:

- H1042 Gevlekte witsnuitlibel;

- Paapje;
- Tapuit.

De complementaire soorten gevlekte witsnuitlibel, paapje en tapuit zullen uit het definitieve aanwijzingsbesluit wegvallen, als effectuering van het voornemen uit de kamerbrief van 25 november 2011 naar aanleiding van de moties van leden Koopmans en Ladders omtrent Natura 2000. Voor deze soorten geldt tot dat moment niet de habitattoets, maar een lichtere effectbepaling.

Voor herstel van oppervlakte en kwaliteit van habitattype H2130C grijze duinen (heischraal) en voor uitbreiding van habitattype H2190 vochtige duinvalleien dienen grote knelpunten te worden opgelost door maatregelen in de waterhuishouding (zeer grote inspanning) en interne beheermaatregelen (weinig inspanning). Voor habitattypen H2140A duinheiden met kraaihei (vochtig), H2170 kruipwilgstruwelen, spelen kleine knelpunten in de waterhuishouding en beheer. Er zijn voor verbetering van de kwaliteit van H2180B duinbossen (vochtig) maatregelen tegen verdroging nodig (intern kleine en extern zeer grote inspanning). Voor habitattype H2190B vochtige duinvalleien (kalkrijk) liggen goede potenties voor uitbreiding, indien de hydrologie (interne en externe maatregelen) wordt verbeterd en interne herstelmaatregelen worden uitgevoerd. De grondwaterstand wordt beïnvloed door waterwinning voor drink- en industriewater, polderpeilen, veranderde begroeiing en toename van verhard oppervlak. Als gevolg van sterke bebossing is de verdamping toegenomen, waardoor de grondwateraanvulling is verminderd.

Ontwatering ten gevolge van grondwateronttrekkingen voor industrie en, in mindere mate, drinkwaterwinning, heeft evenals de toegenomen verdamping door bosaanplant een negatief effect op verschillende habitattypen met grondwaterafhankelijke natuur. Een belangrijke spil vormt het habitattype H2190

vochtige duinvalleien, met daarmee samenhangend de typen H2130C grijze duinen (heischraal), H2140A duinheiden met kraaihei (vochtig) en H2170 kruipwilgstruwelen. Daarnaast leidt ontwatering in het poldergebied grenzend aan de binnenduinrand en de toegenomen verdamping door bosaanplant ook tot negatieve effecten in de typen H2180B duinbossen (vochtig) en H6410 blauwgraslanden.

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt de status van het natuurmonument 'Duinen bij Bergen' en bij aanwijzing als speciale beschermingszone onder artikel 10a. In dergelijke gevallen heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura 2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument betrekking hadden, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in de vervallen besluiten.

### **3.3**

#### **Water en Natura 2000-gebieden**

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (2003) is afgesproken dat de waterschappen voor alle deelgebieden binnen hun beheergebied na een belangenafweging het 'gewenste (of 'gewogen') grond- en oppervlaktewaterregiem'(GGOR) zullen vaststellen. Het opstellen van het GGOR wordt bij voorrang uitgevoerd voor alle gebieden in Nederland die zijn aangemeld als Europees Natura 2000-gebied (zie kaart 1).

Er is echter geen opgave 'Waterbeheer 21e eeuw' (WB21) meer in de polders van het buitengebied van Harenkarspel. Het Hoogheemraadschap hanteert de trits van: omgeving plangebied -> geen ruimte -> elders in hetzelfde peilgebied -> geen ruimte -> lager gelegen peilgebied. Met andere woorden gebruik extra oppervlaktewater om in te zetten als compenserende berging voor verhardingstoename. Voor ingrijpende (onomkeerbare) peilwijzigingen zijn (partiële) herzieningen van het peilbesluit noodzakelijk. In het kader van het versterkingsprogramma boezemwaterkeringen (VBK) worden momenteel veel onderzoeken uitgevoerd.

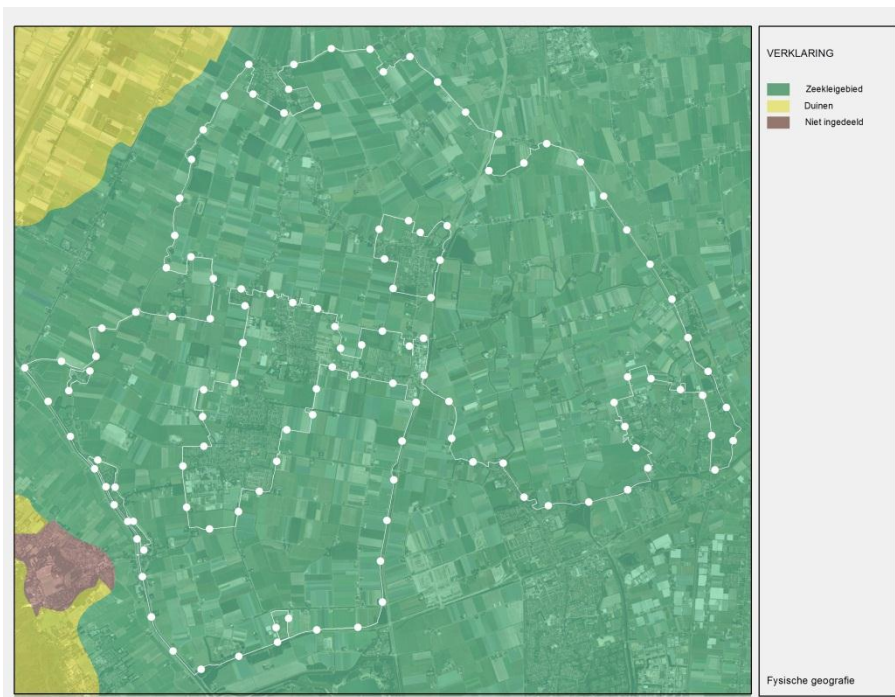
Het maaiveld in de gemeente Harenkarspel ligt grotendeels op circa 1 m -NAP en het boezempeil op 0,5 en 0,6 m -NAP. Het maaiveld ligt daarmee grotendeels beneden boezempeil.

De hoeveelheid kwel is onder meer afhankelijk van de grondslag van de deklaag. In Harenkarspel bestaat de deklaag meestal uit klei. In bestaand bebouwd gebied kunnen ook damwanden als waterkering worden toegepast waarbij kwel sterk wordt gereduceerd. Kwel kan ook worden afgevangen met een kwelsloot waardoor wel akkerbouw mogelijk is.

De stromingsrichting van het water is vanuit de hoger gelegen gebieden in dit geval de duinen naar de lager gelegen gebieden. Dit betreft voornamelijk de gemeente Bergen omdat doorstroming naar Harenkarspel is niet mogelijk is doordat er geen directe verbindingen zijn. De Schoorlse Duinen worden voornamelijk door regenwater gevoed. In de Bergense duinen vindt infiltratie van IJsselmeerwater plaats. Deze geohydrologische opbouw betekent dat de matige tot slechte waterkwaliteit in Harenkarspel de waterkwaliteit in de duinen niet kan beïnvloeden.

De inschatting van het hoogheemraadschap is dat het effect van het bestemmingsplan buitengebied op Natura 2000-gebieden nihil is. De beïnvloeding van de grondwaterstanden in de duinen geschied op korte afstand door ontwatering. De ontwatering wordt beïnvloedt door freatische grondwaterstand en de oppervlaktewaterpeilen in de binnenduinrand, zoals via duinrellen en greppels en watergangen op het grondgebied de gemeente Bergen. Een langere baan is de inzijging van het zoetwaterbel in de duinen naar het eerste watervoerend pakket ten oosten van de duinen. Het eerste watervoerend pakket loopt verder door naar het oosten ook onder het grondgebied van Harenkarspel. In Harenkarspel is een dikke deklaag van vooral klei, aanwezig met een grote hydraulische weerstand (zie kaart ??). Wijzigingen in oppervlaktewaterpeilen in Harenkarspel hebben een direct effect op het plaatselijk freatische grondwater maar de effecten op stijghoogten in het eerste watervoerend pakket zijn klein en sterk gedempt. Wel zal de kwel toenemen. Tussen Harenkarspel en gemeente Bergen ligt ook nog het Noordhollands Kanaal. Dit heeft ook een invloed op het eerste watervoerend pakket doordat de deklaag hier dunner is.

Het oppervlaktewaterpeil is ingericht op bestaand agrarisch gebruik. In de veel gevallen met een zomer- en winterpeil. In peilbesluiten wordt rekening gehouden met de invloed van oppervlaktepeilen op grondwater en kwetsbare objecten waaronder natuurgebieden zoals opgenomen in de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurgebieden buiten de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000. Waar mogelijk wordt het peil aangepast ten gunste van natuurbelangen. Oplossingen voor de verdroging in de Schoorlse Duinen zullen gezocht moeten worden op het grondgebied van gemeente Bergen. Maatregelen op het grondgebied van Harenkarspel hebben geen effect.



Figuur 11. Overzicht ligging klei in het plangebied (Bron: Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie)

### 3.4

#### **Instandhoudingdoelen in het plangebied**

Het plangebied omvat geen en grenst niet aan Natura 2000-gebieden. Voor zover de in het bestemmingsplan toe te laten ontwikkelingen effecten kunnen hebben op beschermde gebieden gaat het om externe werking. Het kan dan gaan om twee mechanismen:

1. Een verstoringsfactor uit het plangebied zoals geluid of luchtkwaliteit is van invloed op instandhoudingsdoelen in het Natura 2000-gebied.
2. Instandhoudingsdoelen uit het Natura 2000-gebied, de beschermde diersoorten, brengen een deel van hun levenscyclus door in het plangebied of hebben het plangebied nodig voor een essentiële functie zoals voedsel. Het kan hierbij ook gaan om een overloopfunctie zoals broedgebied als er meer exemplaren van een soort zijn dan er binnen het Natura 2000-gebied een plek kunnen vinden.

Logischerwijs zijn de instandhoudingsdoelen habitattypen (gedefinieerd als vegetaties van planten) alleen gevoelig voor het eerste mechanisme. Die komen in essentie niet van hun plaats en hoewel een samenstellende plantensoort zich misschien wel eens uitzaait, zal de vegetatie als geheel dat nooit doen buiten het beschermde gebied gezien de gebondenheid aan specifieke milieuomstandigheden als bodem en water. Voor diersoorten geldt dat een aantal

wel in staat is om buiten het natuurgebied te overleven of zelfs extra gebieden nodig heeft. Daarnaast kunnen dieren natuurlijk in het beschermde gebied verstoord worden.

Trekvogels als kleine mantelmeeuw, tapuit, scholekster, wulp, kolgans, grauwe gans en smient kunnen onregelmatig tot incidenteel in grasland of net ingezaaid of ingeplant dan wel geoogst akkerland worden aangetroffen om te foerageren, bijvoorbeeld op bodeminsecten of gewasresten. Lepelaar, aalscholver, bergeend en slobbeend kunnen van poldersloten en andere watergangen gebruik maken als foerageergebied. Van de overige vogelsoorten mag worden verondersteld dat ze vrijwel uitsluitend gebruik maken van de voor hun aangewezen beschermde gebieden zelf.

Nauwe korfslak en gevlekte witsnuitlibel kunnen zich uitsluitend binnen het Noord-Hollands Duinreservaat handhaven. De libel moet zich er zelfs nog met een populatie gaan vestigen.

### **3.5**

#### **E f f e c t e n**

##### **3.5.1**

#### **E f f e c t e n t e n g e v o l g e v a n a c t i v i t e i t e n b i n n e n o f d i c h t b i j N a t u r a 2 0 0 0 - g e b i e d e n**

##### **Storingsfactoren**

In elk van de vijf gebiedsbeschrijving zijn storingsfactoren (zie bijlage 11) genoemd waarvoor instandhoudingsdoelen (vooral vogels) en habitattypen gevoelig voor kunnen zijn. Omdat alle vijf Natura 2000-gebieden op tenminste 1,6 tot 7,0 km van de plangrens van het bestemmingsplan buitengebied liggen, kan van dit totale overzicht op voorhand worden vastgesteld dat de verstoring aspecten:

1. oppervlakteverlies;
2. versnippering;
10. verandering stroomsnelheid;
11. verandering overstromingsfrequentie;
15. verstoring door trilling;
16. optische verstoring;
17. verstoring door mechanische effecten;
19. bewuste verandering van de soortensamenstelling,

niet kunnen worden veroorzaakt door een toe te laten bestemming in het plan. Deze storingsfactoren kunnen alleen plaats vinden als er ontwikkeling binnen het beschermde gebied plaats vinden. Met gebieden die zoals bij Harenkarspel alle vijf buiten het plangebied liggen zijn dergelijke effecten niet denkbaar.

Hierbij geldt voor trillingen dat deze hooguit over honderden meters waarneembaar zijn (conform de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State in de

uitspraak AbRS 200603891) en een zandondergrond een dempende werking heeft. Zand geldt voor vier van de vijf beschermde gebieden, met uitzondering van Abtskolk & De Putten.

### **Effectbeoordeling**

Het bestemmingsplan heeft geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden ten aanzien van bovengenoemde storingsfactoren.

#### **3.5.2**

### **Effecten ten gevolge van verspreiding van stoffen**

De aspecten:

3. verzuring;
4. vermesting;
7. verontreiniging,

kunnen op grote afstand worden veroorzaakt wanneer er bedrijfsprocessen in het plangebied worden toegelaten die een vorm van luchtvervuiling veroorzaken met een concentratie die over de afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden nog tot significante effecten leidt.

Van de Noordzeekustzone zijn de embryonale duinen gevoelig voor verzuring. Van Zwanenwater & Pettemerduinen zijn grijze duinen, kruipwilgstruwelen, vochtige duinvalleien, galigaanmoerassen, lepelaar, roerdomp en slobbeend gevoelig voor verzuring. In Duinen Den Helder-Callantsoog zijn duindoornstruwelen erg gevoelig voor verzuring en blauwgraslanden gevoelig. In Noordhollands Duinreservaat zijn gevlekte witsnuitlibel en nauwe korfslak erg gevoelig en paapje gevoelig voor verzuring. De beken en rivieren met waterplanten in de Schoorlse Duinen zijn in aanvulling erg gevoelig voor verzuring.

In Zwanenwater & Pettemerduinen zijn grijze duinen, duinheiden met kraaihei en duinbossen erg gevoelig voor vermesting. Witte duinen, kruipwilgstruwelen, vochtige duinvalleien, heischrale graslanden, galigaanmoerassen, lepelaar, roerdomp en tapuit zijn gevoelig voor vermesting. Aanvullend zijn in Duinen Den Helder-Callantsoog duinheiden met struikhei en blauwgraslanden erg gevoelig voor vermesting. In Noordhollands Duinreservaat zijn verder duinheiden met struikhei, gevlekte witsnuitlibel en nauwe korfslak erg gevoelig en paapje gevoelig.

Alle vissen en zoogdieren onder de instandhoudingsdoelen in de Noordzeekustzone zijn erg gevoelig en alle habitattypen en vogelsoorten gevoelig voor verontreiniging. In de vier overige Natura 2000-gebieden zijn alle instandhoudingsdoelen gevoelig voor verontreiniging. Hierbij valt op te merken dat de (landgebonden) habitattypen van de Noordzeekustzone niet in de kop van Noord-Holland liggen. Die kunnen daarom redelijkerwijs niet getroffen worden door de besproken bedreigingen.

De duinen steken relatief gunstig af wat betreft stikstofdepositie. Een groot deel van de duinen bevindt zich op afstand van belangrijke stikstofemissiebronnen als de landbouw. Graslanden en bossen profiteren het eerst van een afname van de stikstofdeposities. Heide en moeras, met name trilvenen, hebben een lagere kritische stikstofbelasting en hebben belang bij een verdergaande daling van de stikstofdepositie. In de toekomst (2020 en 2040) wordt verwacht dat de overschrijding van de kritische belasting voor meer dan 95% onder de 1000 mol/ha.j komt. Hiervoor wordt onder meer het programma PAS, programmatische aanpak stikstof, ontwikkeld en naar verwachting in de loop van 2012 van kracht. Hierin zijn landelijk maatregelen ter reductie van de uitsloot en plaatselijke maatregelen ter mitigatie opgenomen.

Tabel 2. Laagste (meest kritische) depositiewaarden voor habitattypen in mol N/ha.j, bij telkens 3 instandhoudingdoelen, in elk van de 4 Natura 2000-gebieden (rond de achtergronddepositie)

| Nr.   | Habitatype                             | Afstand tot plangebied<br>In km | Kritische depositiewaarden<br>mol N/ha.j |
|-------|--|---------------------------------|--|
| ▪     | <b>Noordhollands Duinreservaat</b>     | 2,3                             | ▪  |
| H2130 | grijze duinen, kalkarm                 |                                 | 940                                      |
| H2190 | Vochtige duinvalleien, open water      |                                 | 1000                                     |
| H7210 | galigaanmoerassen                      |                                 | 1100                                     |
| ▪     | <b>Schoorlse Duinen</b>                | 1,5                             | ▪  |
| H2130 | grijze duinen, kalkarm                 |                                 | ▪ 940                                    |
| H2190 | Vochtige duinvalleien, open water      |                                 | 1000                                     |
| H2140 | ontkalkte duinen met kraaihei, droog   |                                 | 1100                                     |
| H2150 | ontkalkte duinen met struikhei         |                                 | 1100                                     |
|       | <b>Duinen Den Helder-Callantsoog</b>   | 7,0                             |  |
| H2130 | grijze duinen, heischraal              |                                 | ▪ 770                                    |
| H2190 | Vochtige duinvalleien, open water      |                                 | 1000                                     |
| H2140 | ontkalkte duinen met kraaihei, droog   |                                 | 1100                                     |
| H6410 | blauwgrasland                          |                                 | 1100                                     |
|       | <b>Zwanewater &amp; Pettemerduinen</b> | 3,9                             |  |
| H2130 | grijze duinen, heischraal              |                                 | ▪ 770                                    |
| H6230 | heischrale graslanden                  |                                 | 830                                      |
| H2190 | Vochtige duinvalleien, open water      |                                 | 1000                                     |

Alle habitattypen vormen een mozaïek in elk van de Natura 2000-gebieden. Daardoor is niet mogelijk om een specifiekere afstand te bepalen dan die tussen de gemeentegrens als begrenzing van het plangebied en de grens van het Natura 2000-gebied als geheel. Van de habitattypen zijn per gebied de drie gevoeligste genoemd met de kritische depositiewaarde (KDW).

De habitattypen met een kritische depositiewaarde van de Noordzeekustzone liggen zoals opgemerkt buiten bereik van elke verstoringsfactor van Harenkarspel. Het gebied Abtskolk & De Putten is niet aangewezen voor habitattypen. Op beide gebieden wordt daarom niet verder ingegaan voor de aspecten verzuuring en vermesting.

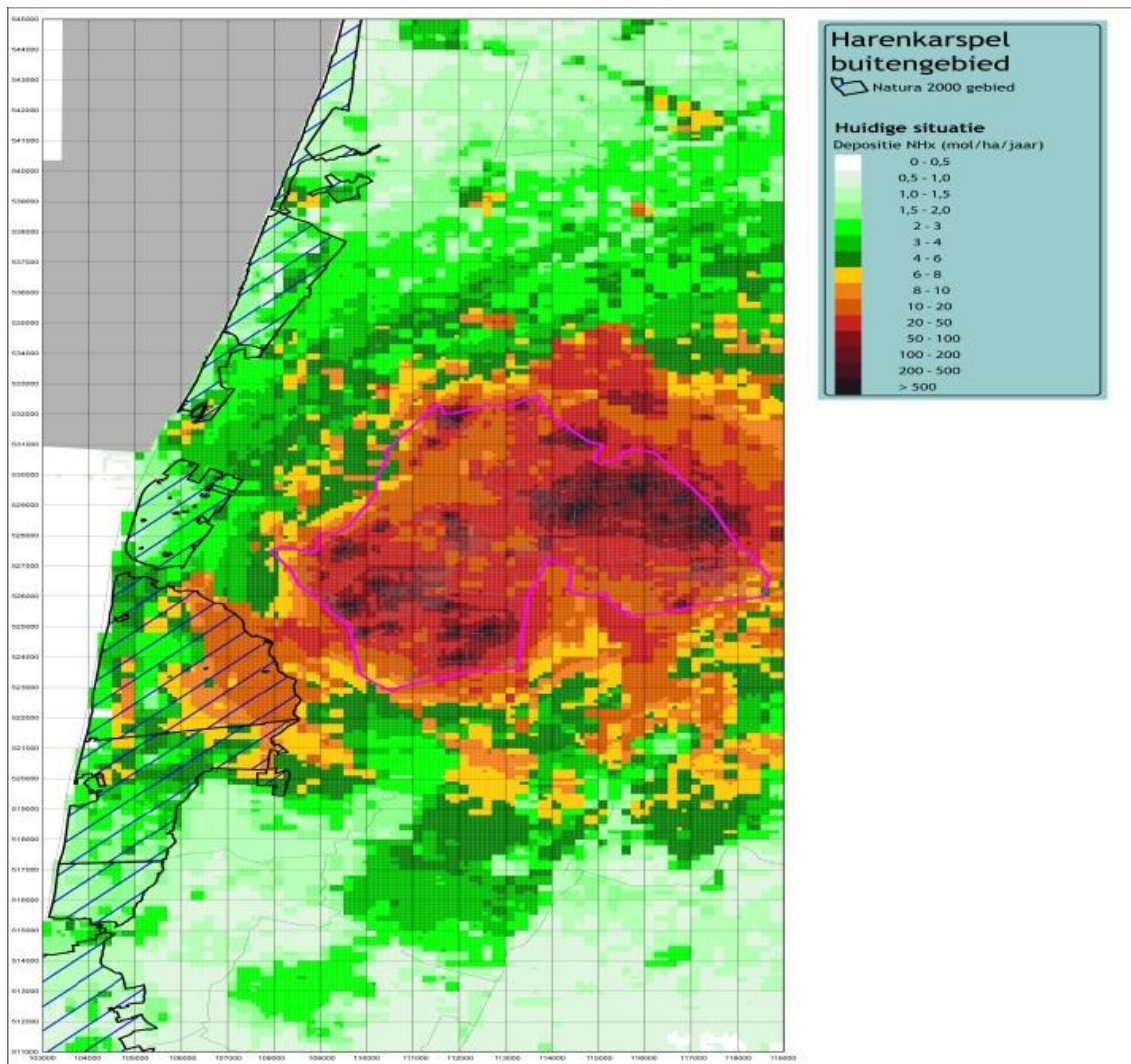
De huidige achtergronddepositie in de gemeente Harenkarspel ligt voor vrijwel het gehele grondgebied tussen 1.000 en 1.500 mol stikstof per hectare per jaar. Er zijn vier kilometerhokken waar de waarden liggen tussen 1.500 en 2.000 mol N/ha.j. In de kuststrook waar de Natura 2000-gebieden liggen is de achtergronddepositie vrijwel overal minder dan 1.000 mol N/ha.j met waarden van 400-500 mol N/ha.j. Uitzondering daarop is de oostkant van het gebied Schoorlse Duinen waar waarden van 1.020 tot 1.080 mol N/ha.j worden gevonden. Het gaat hierbij voornamelijk om ammoniak (NH<sub>3</sub>) want stikstofoxide (NO<sub>2</sub>) maakt minder dan twee promille van de totale stikstofdepositiewaarden uit. Achtergronddepositiegegevens zijn per kilometerhok te vinden op de website van het ministerie (7).

Waar in de Schoorlse Duinen achtergronddepositiewaarden van 1.020 tot 1.080 mol N/ha.j worden gevonden geven de habitatkaarten (8) een afwisseling van kalkrijke en ontcalcite 'grijze duinen met een kritische depositiewaarde van 940 mol N/ha.j, vochtige duinvalleien, open water met een KDW van 1.000 en vastgelegde ontcalcite duinen al dan niet met kraaiheide (KDW 1.100 mol N/ha.j). Aangezien het in alle gebieden om een mozaïek van de habitattypen gaat mag de meest kritische depositiewaarde als maatgevend voor effecten worden beschouwd. De vigerende bijdrage van de uitstoot in Harenkarspel aan de achtergronddepositie in de Schoorlse Duinen ligt tussen 8 en 20 mol N/ha.j.

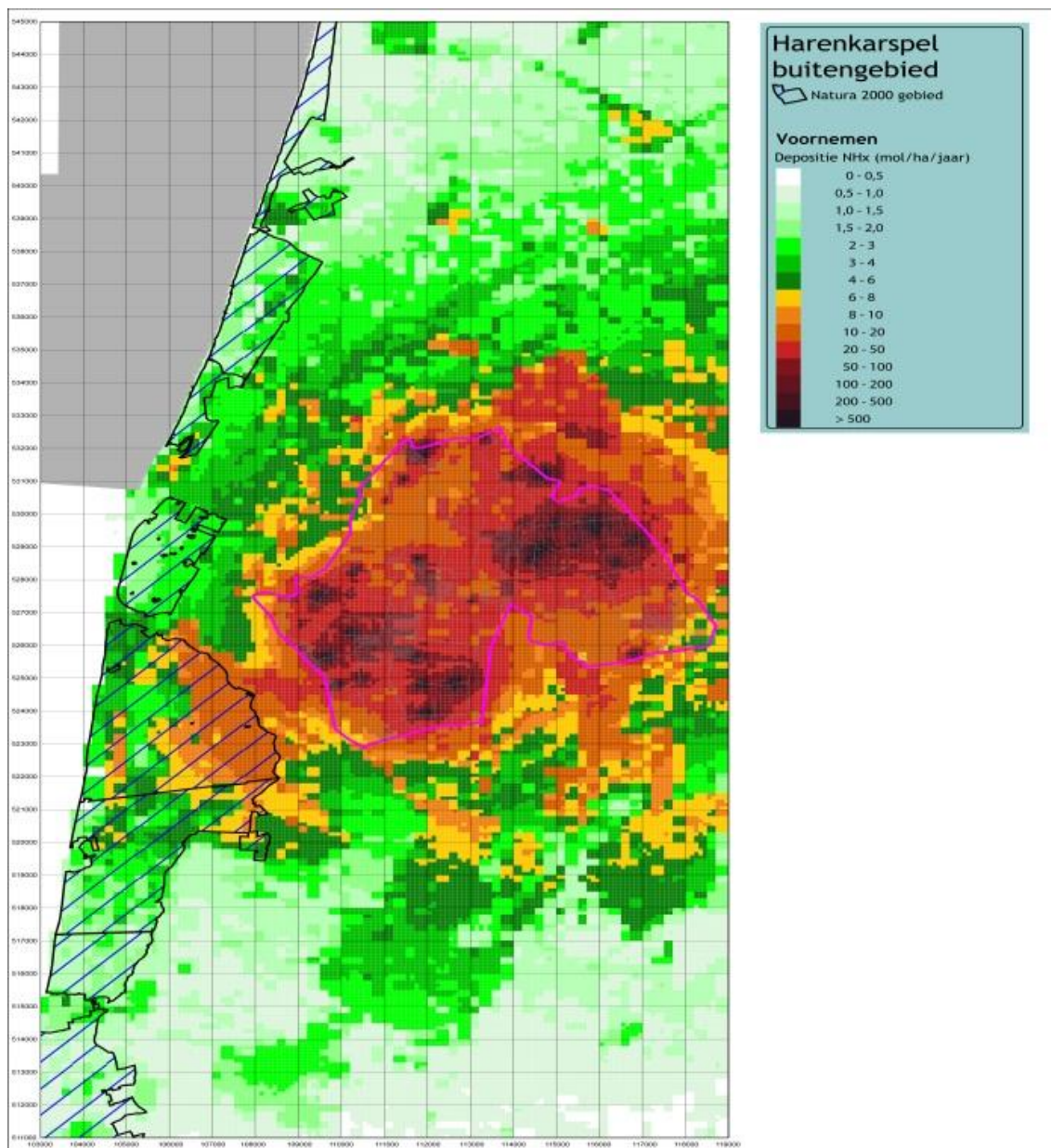
### **Effectbeoordeling**

Ten gevolge van het bestemmingsplan zal nauwelijks toename van industrie en verkeer plaatsvinden. Een toename van betekenis van verontreiniging en verzuring treedt derhalve niet op, zeker niet op enige afstand van het plangebied. Ten aanzien van vermessing zijn de ontwikkelingen in de veehouderij van belang. Uitbreiding van de veehouderij kan ook tot op grote afstand een toename van de ammoniakdepositie tot gevolg hebben en daarmee een significant negatief effect op een Natura 2000-gebied genereren. Voor de huidige situatie, het voornemen en het alternatief is berekend wat de effecten zijn van ammoniakdepositie op de Natura 2000 gebieden. Uit de kaartbeelden valt af te lezen dat er ten opzichte van de huidige situatie geen meetbare effecten zijn ten aanzien van de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van het alternatief is dat te verwachten: er vindt hier immers geen uitbreiding van de veehouderij plaats. Sowiezo bestaan de meeste bedrijven uit tuin- en akkerbouwbedrijven. In het voornemen is echter sprake van een geringe uitbreiding van een melkveehouderij. De huidige milieuvergunning stelt een maximum aan de uitbreiding. Op figuur 12 is te zien dat er direct rond het bedrijf sprake is van een geringe toename van de ammoniakdepositie. Op de verder weg gelegen Natura 2000-gebieden echter niet.

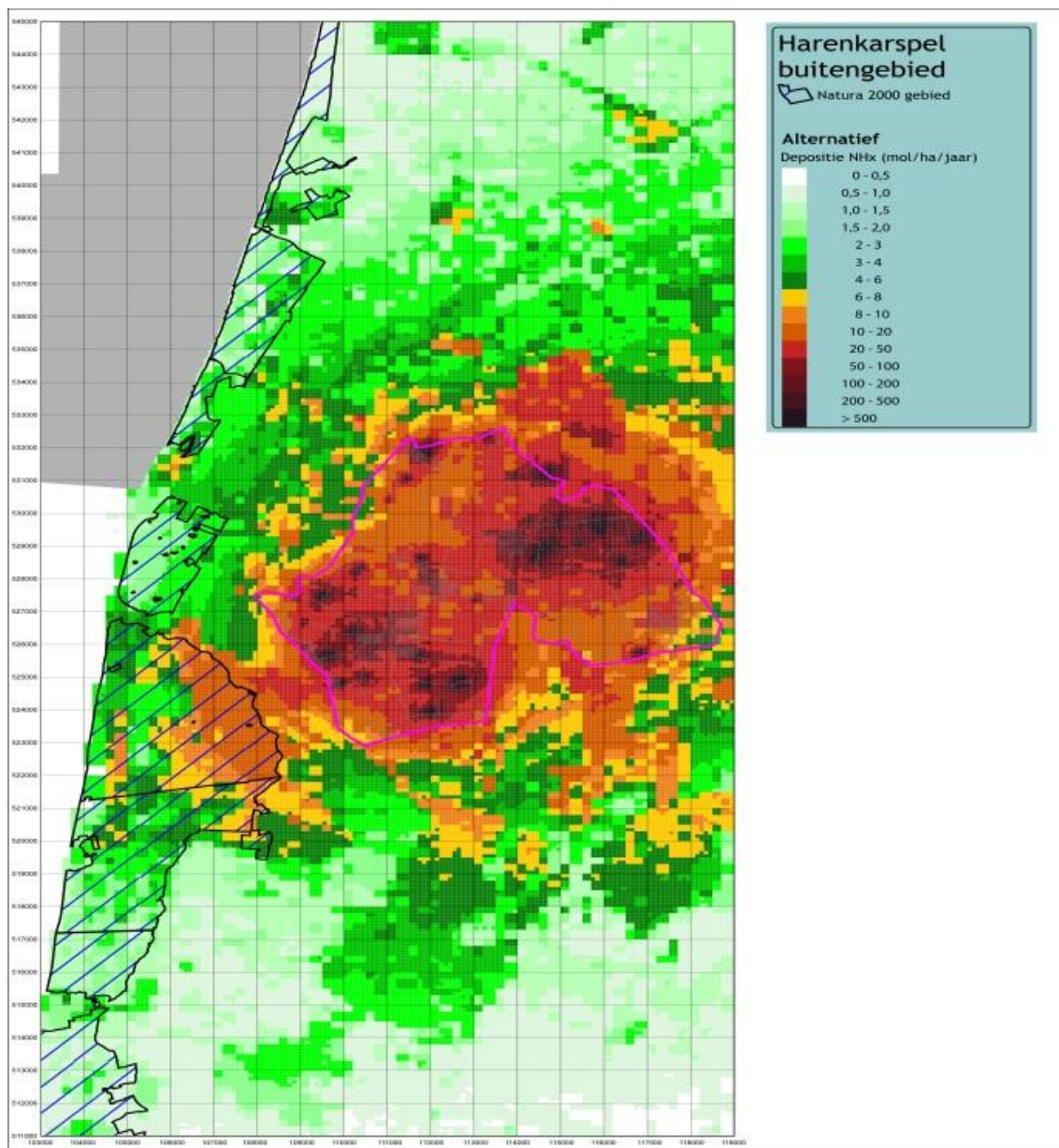




Figuur 12 . Ammoniakdepositie huidige situatie



Figuur 13. Ammoniakdepositie voornemen



Figuur 14. Ammoniakdepositie alternatief

De conclusie luidt dan ook dat er ten aanzien van verzuring, vermesting en verontreiniging geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden verwacht van het voornemen, de autonome ontwikkeling of het alternatief.

### 3.5.3

#### **Effecten in relatie tot de waterhuishouding**

De aspecten:

- 8. verdroging;
- 9. vernatting;
- 5. verzoeting;

6. verzilting;

12. verandering dynamiek substraat,

hebben mogelijk een relatie via de grondwaterstroming. Al speelt dit niet voor de Noordzee, gezien de buffering door de enorme omvang van de watermassa daarin en voor Abtskolk & De Putten, die net als het plangebied op polderniveau liggen. De andere vier Natura 2000-gebieden liggen hoger dan het plangebied. Beïnvloeding werkt daardoor via het afvangen van kwelwater in het plangebied. Bij de risicobeschrijvingen van de vier gebieden wordt verdroging door de ontwatering van polders in de omgeving als belangrijke bedreiging gesignaleerd. Bij verandering van het grondwaterregiem in de vier gebieden kan zoute kwel van de zeewaterbel in de diepe ondergrond de verhouding tussen zoet en zout oppervlaktewater veranderen. Door het droger of natter worden van de bovengrond kan een ander verstuivingspatroon gaan optreden (substraatdynamiek).

In Zwanenwater & Pettemerduinen zijn witte duinen, grijze duinen, duinbossen en heischrale graslanden erg gevoelig en duinen met kraaihei, duinen met kruipwilgstruwelen, lepelaar, roerdomp en slobbeend gevoelig voor vernatting. In Noordhollands Duinreservaat zijn behalve vorengenoemde habitattypen duinen met struikhei erg gevoelig en duindoornstruwelen en blauwgraslanden gevoelig voor vernatting. De ook in aanvulling alleen in Schoorlse Duinen voorkomende embryonale duinen zijn erg gevoelig voor vernatting.

In Zwanenwater & Pettemerduinen zijn vochtige duinvalleien en galigaanmoerassen erg gevoelig voor verdroging en duinen met kraaihei, kruipwilgstruwelen, duinbossen, dwerggans, lepelaar, roerdomp en slobbeend gevoelig. Aanvullend zijn in het Noordhollands Duinreservaat gevlekte witsnuitlibel en nauwe korfslak erg gevoelig en duindoornstruwelen en blauwgraslanden gevoelig voor verdroging. In Schoorlse Duinen zijn ook nog beken en rivieren met waterplanten erg gevoelig voor verdroging.

Verzilting is een aspect waar in Zwanenwater & Pettemerduinen de habitattypen grijze duinen, duinbossen, heischrale graslanden, duinen met kraaihei, kruipwilgstruwelen, duinbossen, vochtige duinvalleien en galigaanmoerassen, erg gevoelig voor zijn. Witte duinen zijn daar gevoelig voor verzilting. In Duinen Den Helder-Callantsoog zijn aanvullend blauwgraslanden erg gevoelig voor verzilting. In Noordhollands Duinreservaat zijn ook nog duinen met struikhei, duindoornstruwelen, blauwgraslanden en gevlekte witsnuitlibel erg gevoelig voor verzilting. In Schoorlse Duinen zijn ook nog beken en rivieren met waterplanten erg gevoelig.

In alle drie de Natura 2000-gebieden zijn alleen witte duinen gevoelig voor verzoeting. In Schoorlse Duinen echter ook nog de embryonale duinen.

In Zwanenwater & Pettemerduinen zijn witte en grijze duinen gevoelig voor veranderingen in de dynamiek van het substraat. In Noordhollands Duinreservaat zijn witte en grijze duinen en gevlekte witsnuitlibel en nauwe korfslak

daarvoor gevoelig. In Schoorlse Duinen zijn ook nog embryonale duinen en beken en rivieren met waterplanten gevoelig.

### **Effectbeoordeling**

Grote ingrepen in de waterhuishouding worden in het kader van het bestemmingsplan niet voorzien. Lokaal kunnen geringe effecten optreden in de waterhuishouding, ten gevolge van een geringe toename van de verharding (uitbreiding bouwpercelen) en het aanbrengen van drainage dan wel wijzigen van de greppelstructuur in het landbouwgebied. Deze effecten zullen hooguit in geringe mate en lokaal in de waterpeilen doorwerken. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op 1,6 kilometer afstand. Significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden ten gevolge van ingrepen in de waterhuishouding in het kader van het bestemmingsplan zijn niet te verwachten van het voornemen, de autonomen ontwikkeling of het alternatief. De inschatting van het hoogheemraadschap is dat het effect van het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel op Natura 2000-gebieden nihil is, vanwege de afstand, de ligging van watervoerende pakketten en de isolerende werking van het tussen liggende Noordhollandsch Kanaal.

### **3.5.4**

#### **Effecten ten aanzien van licht en geluid**

De potentiële bedreigingen door:

13. verstoring door geluid;
14. verstoring door licht,

kunnen afhankelijk van de sterkte van de verstoringbron over een grote afstand doorwerken. Zo kunnen vissen en zeezoogdieren verstoord worden door heien op het land (>40 dB). Onvoldoende afgeschermd assimilatieverlichting van plantenkassen kan bijvoorbeeld tot vele kilometers in de omtrek meer strooilicht veroorzaken dan zonder risico is (< 0,1 lux) voor de instandhoudingsdoelen van natuurgebieden.

In de Noordzee zijn alleen drie zoogdiersoorten erg gevoelig voor licht en geluid. In alle gebieden zijn alle vogels gevoelig voor licht. Fint, rivierprik en zeeprik en bontbekplevier, kluut, strandplevier en wulp uit de Noordzee zijn gevoelig voor geluid. Dwerggans, lepelaar, roerdomp en tapuit uit Zwanewater & Pettemerduinen zijn ook gevoelig voor geluid. Tapuit komt tevens voor in Duinen Den Helder-Callantsoog en met het even gevoelige paapje in Noordhollands Duinreservaat.

### **Effectbeoordeling**

Gezien de afstand tussen de Natura 2000-gebieden en het plangebied en de aard van de ingrepen: uitbreiding van bouwpercelen met een daarmee gepaard gaande geringe geluidsbelasting, eventueel ondergeschikte uitbreiding van maatschappelijke neventakken op het agrarisch en een relatief geringe toename van de oppervlakte aan kassen en daarmee een geringe toename van licht, worden geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden verwacht van het

voornemen, de autonomen ontwikkeling of het alternatief. Daarmee is van belang op te merken dat het bestemmingsplan geen nieuwvestiging van een grootschalig kassengebied toelaat. Dat zou ten aanzien van licht op grote afstand wel negatieve effecten kunnen genereren.

### **Effecten populaties**

De 18. verandering (van) populatiedynamiek kan ontstaan als soorten die het plangebied gebruiken voor een essentiële functie in hun levenscyclus, daarin zo sterk worden beïnvloed, door in het bestemmingsplan toe te laten ontwikkeling, dat de grootte van een populatie van een soort wordt beïnvloed. Hiervoor zijn alle instandhoudingsdoelen van de zes Natura 2000-gebieden gevoelig.

### **Effectbeoordeling**

In beperkte mate kan het buitengebied een functie vervullen (foerageergebied of rustgebied) voor diverse vogelsoorten die onder het aanwijzingsbesluit van omliggende Natura 2000-gebieden vallen. Ten gevolge van het bestemmingsplan zal deze functie niet of nauwelijks veranderen. Veranderingen in de populatiedynamiek ten gevolge van het bestemmingsplan worden derhalve niet verwacht van het voornemen, de autonomen ontwikkeling of het alternatief.

## **3.6**

### **Conclusie Natuurbeschermingswet 1998**

Ten aanzien van de storingsfactoren oppervlakteverlies, versnippering, verandering stroomsnelheid, verandering, overstromingsfrequentie, verstoring door trilling, optische verstoring, verstoring door mechanische effecten en bewuste verandering van de soortensamenstelling heeft het bestemmingsplan geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

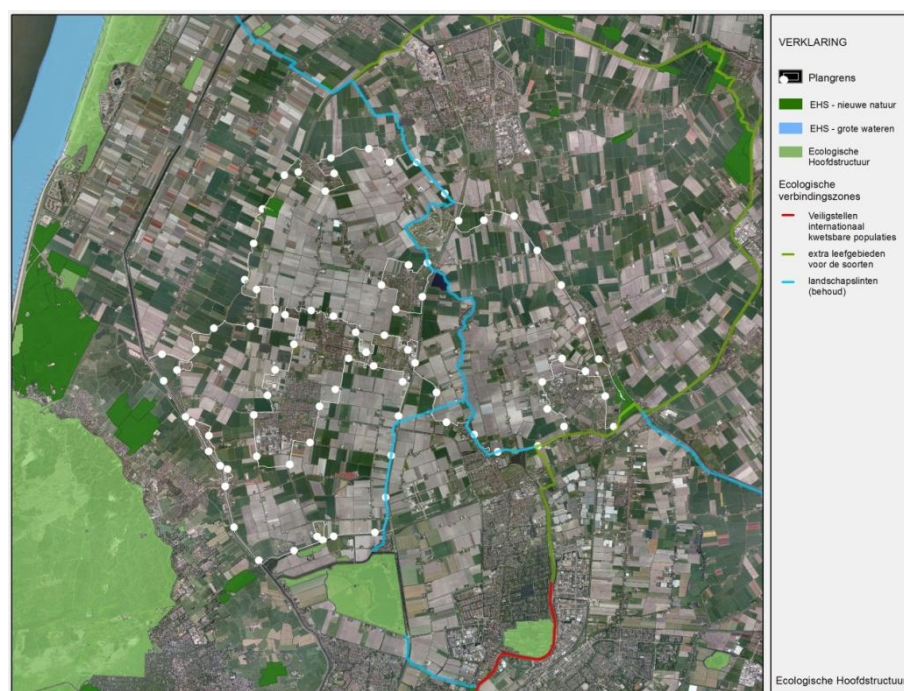
Het voornemen omvat een geringe uitbreiding van een melkveehouderij. De huidige milieuvergunning stelt een maximum aan de uitbreiding. Hierdoor is er direct rond het bedrijf sprake is van een geringe toename van de ammoniakdepositie, maar op Natura 2000-gebieden niet. Ten aanzien van verzuring, vermessing en verontreiniging worden geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden verwacht van het voornemen, de autonomen ontwikkeling of het alternatief.

Ingrepen in de waterhuishouding zullen hooguit in geringe mate en lokaal in de waterpeilen doorwerken. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op 1,6 kilometer afstand en wordt daarvan geïsoleerd door een bodemlaag en een kanaal. Significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zijn daarom niet te verwachten van het voornemen, de autonomen ontwikkeling of het alternatief. Gezien de geringe geluidsbelasting en een relatief geringe toename

van de oppervlakte aan kassen en daarmee een geringe toename van licht, worden geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden verwacht van het voornemen, de autonomen ontwikkeling of het alternatief. De beperkte functie van foerageergebied of rustgebied voor vogelsoorten uit de Natura 2000-gebieden vallen zal door de toe laten ontwikkelingen niet of nauwelijks veranderen. Veranderingen in de populatiedynamiek ten gevolge van het bestemmingsplan worden derhalve niet verwacht van het voornemen, de autonomen ontwikkeling of het alternatief. Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Het is echter aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland om deze visie te bevestigen.

### 3.7

## Ecologische Hoofdstructuur



Figuur 15. Ecologische Hoofdstructuur  
(bron: [gis.noord-holland.nl/dataportaal2/KaartSelectie.aspx](http://gis.noord-holland.nl/dataportaal2/KaartSelectie.aspx))

#### 3.7.1

### Provinciaal beleid, Structuurvisie Noord-Holland 2040

#### Doorwerking EHS-beleid in bestemmingsplannen

Noord-Holland heeft natuur met een hoge biodiversiteit. Door de variatie in het landschap komen veel dieren- en plantensoorten voor. De soortenrijkdom in Noord-Holland is in de afgelopen eeuw sterk achteruit gegaan. De Provincie Noord-Holland spant zich in voor het in stand houden en waar mogelijk vergroten van de biodiversiteit, vanuit de intrinsieke waarde van natuur. Ook voor

mensen is natuurbehoud van belang. Natuur draagt bij aan een gunstig vestigingsklimaat en voorziet in een recreatiebehoefte. De Provincie beschouwt de ecologische waarde en de gebruikswaarde van haar natuur daarom in samenhang. De Provincie Noord-Holland zorgt voor gebieden met een hoge biodiversiteit, maakt deze waar mogelijk toegankelijk voor recreatie en bouwt deze uit tot een robuust, samenhangend netwerk. Kern van het natuurbeleid is de veiligstelling en de ontwikkeling van een netwerk van onderling verbonden natuurgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) inclusief de verbindingszones, nationale parken en Natura 2000-gebieden. Daarnaast richt de Provincie Noord-Holland zich op het behouden van weidevogels en het karakteristieke open weidelandschap waarin zij leven.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van aaneengesloten natuurgebieden in Nederland. De EHS bestaat uit bestaande natuurgebieden, een aantal bestaande wateren en nieuwe natuur op landbouwgrond. Om de EHS te realiseren worden natuurgebieden 'aan elkaar geknoopt' door ertussen ecologische verbindingen te creëren. Zo worden levensgemeenschappen groter en robuuster. Een groot deel van de EHS is bestaande natuur. Een beperkt deel moet nog worden gerealiseerd. De EHS moet in 2018 zijn voltooid. De EHS omvat onder meer twee nationale parken en een groot aantal Europees beschermde Natura 2000-gebieden. Deze worden niet anders behandeld dan de rest van de EHS. Natura 2000 gebieden worden ook via de Natuurbeschermingswet beschermd. De Provincie Noord-Holland zorgt dat in deze gebieden geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn die strijdig zijn met de bijzondere kenmerken en waarden van het natuurgebied. Om verschillende redenen is het gewenst de in 1995 begrensde EHS te herijken in 2011 (besluit van 20 september 2011, nr. 2011/37314). Dit leidt tot een herijkte begrenzing van de EHS, met als resultaat dat de toekomstige onderdelen van de EHS in kwalitatief opzicht tenminste zo goed en robuust zijn als de huidige EHS, beter aaneengesloten, beter te betalen en beter te verwerven zijn.

### **Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie**

Artikel 19 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (zie bijlage 11) heeft als doel het behoud en de ontwikkeling van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en de ecologische verbindingszones (EVZ). De provincie heeft de recreatiegebieden met hoge natuurwaarden ook opgenomen in de ecologische hoofdstructuur. In de structuurvisie is opgenomen dat de provincie Noord-Holland de gebieden met een hoge biodiversiteit beschermt en deze uitbouwt tot een robuust samenhangend netwerk. Daarnaast stelt ook het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, een regeling bij verordening verplicht. Het behoud en ontwikkeling van de EHS en de EVZ kan op diverse wijzen in het bestemmingsplan worden opgenomen. Dit kan door de betreffende gronden de natuurbestemming te geven (indien er sprake is van een al gerealiseerde nevenfunctie). Indien de gronden nog niet voor natuur beschikbaar zijn dan dient de omvorming naar natuur wel in het bestemmingsplan mogelijk te worden gemaakt. Dit kan door het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid.



Voor een gebied dat als EHS is begrensd, maar (nog) een agrarische bestemming heeft, hoeft bij toepassing van het 'nee, tenzij'-beginsel alleen rekening gehouden te worden met de actuele natuurwaarden, zijnde de natuurwaarden die al aanwezig zijn, en nog niet met de potentiële natuurwaarden. Voorzetting van het bestaande agrarisch gebruik is over het algemeen mogelijk. Indien deze voortzetting een uitbreiding van bebouwing betekent die buiten het bouwperceel ligt van het ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening vigerende bestemmingsplan dan dient te worden voldaan aan de compensatieregels.

In het eerste lid is de nee van het 'nee, tenzij'-regime opgenomen. Dit is de uitwerking van: 'Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS', Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies uit mei 2007. De volgende voorbeelden van ruimtelijke initiatieven die significante gevolgen kunnen hebben, voor zover in het bestemmingsplan Buitengebied Harenkarspel mogelijk worden gemaakt, zijn:

- aanleg van nieuwe en uitbreiding van bestaande woningbouw, bedrijven en andere opstallen (uitbreiding van agrarische bedrijven is in sommige gevallen wel mogelijk indien dat noodzakelijk is voor de natuurbeheerfunctie van het bedrijf);
- vestiging van nieuwe en uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijbedrijven en glastuinbouwbedrijven.

Of een ruimtelijke ingreep in een concreet geval daadwerkelijk significante gevolgen heeft, is echter afhankelijk van de wezenlijke kenmerken en waarden die voor het betrokken gebied zijn vastgesteld.

Er is ontheffing mogelijk volgens het derde lid onder a. Dit is overeenkomstig de afwijkingmogelijkheid van het verbod in het ontwerp Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Artikel 3.12, tweede lid). Hierin wordt gesteld dat er een uitzondering geldt als er geen andere mogelijkheid is en er sprake is van groot openbaar belang, de nadelige effecten worden weggenomen of ondervangen en de resterende effecten worden gecompenseerd. De veiligheid, drinkwatervoorziening, de plaatsing van installaties voor de opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie of voor installaties voor de winning, opslag of transport van olie en aardgas worden in ieder geval aangemerkt als dwingende redenen van groot openbaar belang.

Ook is ontheffing mogelijk als bedoeld in het derde lid onder b betreft de saldobenadering als bedoeld in het ontwerp Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. De Provincie acht het belangrijk dat binnen de natuurgebieden op een zo inventief mogelijke manier wordt omgegaan met het beheer. Daarom wordt in beperkte mate woningbouw toegestaan in natuurgebieden, gekoppeld aan beheer van het landschap (Landgoederenbeleid en Rood voor Groen). De natuurdoelen zijn hierbij leidend en de saldobenadering is van toepassing. In geval van toepassing van de Ruimte voor Ruimte regeling dient per geval bekeken te worden wat de significante effecten zijn op de ecologische hoofdstruc-

tuur. Indien het geen negatief significant effect betreft dan is er geen bezwaar. Indien het negatief significant effect wel optreedt dan geldt het neenzij regime. Bij individuele toepassingen van ruimte voor ruimte met significante effecten op de ecologische hoofdstructuur kan eventueel het instrument van herbegrenzing om niet-ecologische redenen worden toegepast (kleinschalige ontwikkeling). Alvorens ontheffing verleend wordt dient Gedeputeerde Staten aan te geven van de bevoegdheid tot herbegrenzing gebruik te maken. Het verlenen van de ontheffing hoeft niet te wachten op de daadwerkelijke herbegrenzing. Gedeputeerde Staten zullen binnen een redelijke termijn overgaan tot herbegrenzing van de ecologische hoofdstructuur.

Het gemeentelijk grondgebied kent maar twee kleine natuurgebieden die tot de EHS worden gerekend. Die liggen bovendien langs de gemeentegrens. Beide gebieden worden niet door het conserverend bestemmingsplan bedreigd, omdat daarin alleen uitbreiding van een beperkt aantal agrarische bedrijven is voorzien. Er is één EVZ midden op het gemeentelijk grondgebied geprojecteerd. Die volgt grotendeels bestaande waterlopen. Ten noorden van Dirksborn en ten zuiden van Schagen lijkt deze echter zeker nog niet erg functioneel te zijn omdat er ondergeschikte watergangen worden gevolgd. In het op handhaven van de huidige situatie gerichte bestemmingsplan valt hiervan geen verandering te verwachten. Effecten zijn daardoor uitgesloten, mits er voor de betreffende gronden een wijzigingsbevoegdheid naar natuur is opgenomen.

CONCLUSIE

### 3.7.2

#### **Weidevogelleefgebieden**

Weidevogels zijn karakteristiek voor Noord-Holland. Ze gedijen goed in het open (veen)weidelandschap. Het gaat minder goed met de weidevogels doordat het traditionele landschap en de manier waarop dat beheerd wordt verdwijnt. De Provincie vindt zowel de weidevogels als het karakteristieke cultuurlandschap waarin zij verblijven belangrijk. Daarom beschermt zij deze landschappen tegen inbreuken op de openheid. Dit sluit aan op het algemene beleid voor gecombineerde landbouw in deze gebieden.

Voor de planologische bescherming van de EHS geldt met het verschijnen van de Nota Ruimte (2005) het nee, tenzij regime, zoals dat is uitgewerkt in 'Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS'. Binnen gebieden waarin dit regime van kracht is zijn geen activiteiten toegestaan die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten, tenzij a. sprake is van een groot openbaar belang, b. geen reële andere mogelijkheden zijn, en c. de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd (AMvB Ruimte).

De EHS heeft zijn planologische grondslag gekregen in de planologische kernbeslissing "Structuurschema Groene Ruimte" uit 1995. Op grond van de toenmalige Wet op de ruimtelijke ordening was het de taak van provincies en ge-

meenten om de EHS planologisch te beschermen. Uiterlijk in 2008 moesten provincies de beschermde natuurgebieden van de EHS opnemen in het streekplan en aangeven onder welke voorwaarden van de bescherming kan worden afgeweken (het 'nee, tenzij'-principe). In de Nota Ruimte is opgenomen dat de EHS in 2008 in gemeentelijke bestemmingen moet zijn geborgd. Planologische bescherming op gemeentelijk niveau geschiedt in de eerste plaats door het leggen van bestemmingen die passen bij die natuurwaarden. Ook absolute gebruiksverboden of het inrichten van een aanlegvergunningstelsel ter voorkoming van schade aan bestaande natuurwaarden kunnen noodzakelijk zijn.

CONCLUSIE

Binnen het plangebied liggen geen beschermde weidevogelgebieden, waardoor er geen effecten zijn te verwachten van het toch al conserverend bestemmingsplan.

### 3.7.3

#### **Natuurbeheerplan 2012**

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben, bij besluit van 20 september 2011, nr. 2011/37314, het Natuurbeheerplan 2012 vastgesteld. In het Natuurbeheerplan is:

- vastgelegd waar welk natuurtypen, agrarische natuurtypen en landschapstypen aanwezig zijn of ontwikkeling ervan gewenst is;
- opgenomen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ecologische verbindingzones;
- benoemd hoe de in aanwezige natuur, agrarische natuur of landschap beheerd moet worden en of eigenaren en gebruikers subsidie kunnen aanvragen voor het structurele beheer, voor functieverandering of voor een eenmalige kwaliteitsimpuls.

Dit Natuurbeheerplan is de opvolger van het Natuurbeheerplan 2010, vastgesteld op 21 september 2010 (2010/53435). Het Ontwerp Natuurbeheerplan 2012 heeft vanaf 31 mei 2011 zes weken ter inzage gelegen. Hierop zijn zienswijzen ingediend, die hebben geleid tot enkele wijzigingen in het Natuurbeheerplan 2012.

De betekenis van de Kop van Noord-Holland als broedgebied voor weidevogels is sterk teruggelopen. Geschikte weidevogelleefgebieden liggen rond Callantsoog en delen van de Schagerkogge. In de bloembollengebieden broeden veel graspiepers, veldleeuweriken en gele kwikstaarten, alle drie zangvogels die in de traditionele weidevogelgebieden bijna zijn verdwenen. Langs brede watergangen zijn veel ecologische verbindingen gerealiseerd in de vorm van brede rietkragen, plasdras, nat schraalland en bloemrijke vegetaties, vaak in combinatie met waterberging. In het overige door de landbouw gedomineerde gebied richt het beleid zich op behoud en bescheiden ontwikkeling van kleine natuurelementen zoals eendenkooien, rietmoerasjes, brakwaterresten en bloemrijke graslanden. Naast de Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur, worden de gebieden 34 en 37 hiertoe gerekend. Dit zijn de wielen langs Westfriese Omringdijk bij Eenigenburg, die bestaan uit oude dijkdoorbraken met

rietkragen en het gebied Boomerwaal, een complex van kruidenrijk grasland, rietmoeras en veenmosrietland die een belangrijke stapsteen vormen in de ecologische verbindingzone Omval-Kolhorn.

#### 3.7.4

### **Partiële herziening structuurvisie voor EHS, ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebied**

De herijking voor de ecologische hoofdstructuur, ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebieden in de provincie heeft geleid tot de 'Partiële herziening structuurvisie voor EHS, ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebied', die door Gedeputeerde Staten is vastgesteld op 18 januari 2011, na verwerking van de opmerkingen van de terinzagelegging.



Figuur 16. Kaart natuurwaarden buiten de EHS (bron: partiële Herziening structuurvisie, [gis.noord-olland.nl/structuurvisie2040/](http://gis.noord-olland.nl/structuurvisie2040/))

#### **Ecologische Hoofdstructuur in Harenkarspel**

Het plangebied bevat zelf maar weinig onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze waarden zijn beperkt tot kleine percelen water of oeverlanden langs de gemeentegrenzen. Binnen het plangebied liggen van de Ecologische Hoofdstructuur de volgende gebieden:

##### Wielen-Westfrieze Zeedijk

Dit terrein ligt rond het Modderwiel ten zuidwesten van Sint Maarten tegen de Westfrieze Zeedijk aan en is 10 ha groot. Het is een restant van een oude dijkdoorbraak en bestaat uit open water met rietzoom en omringende graslanden. Het gebied is botanisch waardevol (zie ook soortbescherming, hogere planten). Het gebied is in bezit en beheer bij Staatsbosbeheer. Ook de helft van het wiel

bij de Selschardijk, het Burgerwiel en het Dijkstalwiel langs de Westfriese Zeedijk zijn aangewezen als EHS.

Boomerwaal e.o.

Van de EHS ligt het natuurgebied Boomerwaal voor een klein deel (12 ha) binnen en in de zuidoosthoek van het plangebied. De rest van het natuurgebied is daar aan grenzend. Het gebied is vooral van landschappelijke betekenis. Door het extensieve botanische beheer zijn hoge natuurwaarden ontstaan. De graslanden worden afgewisseld met water en riet en heeft een bijzondere plantengroei. In de rietlanden komen zowel planten van zoute als van zoete omstandigheden voor. Het beheer is gericht op handhaving en ontwikkeling van botanische waarden. Door de aanwezigheid van veel overjarig riet en ruigten en door de geïsoleerde ligging is het Boomerwaalgebied optimaal geschikt als biotoop voor de otter. Het is verder vooral van belang voor moerasvogels.

Het Waartje

Bij Oudkarspel liggen oeverlanden van Het Waartje, waarvan één in de gemeente Harenkarspel. Ook dit gebied is aangewezen als EHS. Via een ecologische verbindingzone zijn deze gebieden verbonden met de Boomerwaal. Voor Harenkarspel staan in het Raamplan twee potentieel kansrijke projecten met het oog op waterberging. Hierbij is een zoekgebied opgenomen in het noorden nabij het Kanaal Alkmaar-Kolhorn in aansluiting op Het Waartje als onderdeel van de EHS.

Ecologische verbindingzone (EVZ)

Binnen het plangebied ligt een ecologische verbindingzone: Boomerwaal-Oudkarspel-Dirkshorn-Schagen (Omval-Kolhorn). Aan de zuidoostzijde grenst deze aan het plangebied; overig deel loopt van zuid-noord door het plangebied. Deze verbinding valt onder het type C: moerasverbinding met kleine en grotere moerasjes, al dan niet met een grasstrook. De kern van de verbinding kan worden gevormd door een stelsel van natuurlijke oevers met een kruidenrijke moerasvegetatie van 10-20 meter breed. Bij de inrichting wordt gedacht aan brede plasdraszones. Gidssoorten hiervan zijn hooibeestje, meervleermuis, noordse woelmuis, (otter), rugstreepad en waterspitsmuis.

EHS grenzend aan of in directe omgeving van Harenkarspel

In de zuidwesthoek grenst het plangebied aan Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS): de Grootdammerpolder, Aagtdorperpolder, het Noorder- en Zuider Kleimeer en het recreatiegebied Geestermerambacht (Zomerdel). Het Kleimeer is een open polder met gras- en rietlanden en staat bekend om het grote aantal weidevogels dat hier broedt en lepelaars die hier foerageren. Ook de poldergebieden zijn waardevol voor weidevogels. Om de naamsverwarring groot te houden wordt de naastgelegen waterplas van het recreatiegebied Geestermerambacht behalve Zomerdel ook wel aangeduid als Kleimeer.

Over het geheel gezien is het aantal beschermde gebieden dat binnen het plangebied is gelegen zeer beperkt. Vooral in de omgeving zijn grotere, waardevolle gebieden aanwezig. De meest waardevolle gebieden zijn gelegen langs de Westfrieze Zeedijk, Boomervaart en de verbindingszone die door het gebied loopt; er is echter geen prioriteit voor het realiseren van deze verbindingszone (persoonlijke mededeling de heer A. Lenis, Provincie Noord-Holland). Verder liggen er vooral ten zuiden en zuidwesten van het plangebied beschermde gebieden, waaronder het duinengebied, dat ook als Natura 2000-gebied zijn beschermd.

### 3.7.5

#### **Weidevogelleefgebieden**

Weidevogelleefgebied ligt net buiten de westgrens van het plangebied, langs de Westfrieze zeedijk. Het gaat hierbij om gebieden die waardevol zijn voor weidevogels en voor een klein deel een botanische waarde (kunnen) hebben bij aangepast beheer. Het gebied is verder van belang voor pleisterende en foeragerende weidevogels. De natuurdoelen zijn hier weidevogels en perceelsranden.

Weidevogelleefgebieden ontbreken binnen het plangebied. Vooral in de omgeving zijn grotere, waardevolle gebieden aanwezig. De meest waardevolle gebieden liggen buiten het plangebied langs de Westfrieze Zeedijk. Binnen het plangebied waren eerder kleinere delen langs de Middenweg (Polder De Schagerwaard) en ten noorden van Dirkshorn (Voorpolder en Polder Valkkoog) wel aangewezen en die hebben zeker waarde voor weidevogels.

CONCLUSIE

### 3.7.6

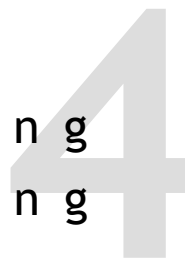
#### **Conclusie**

Het gemeentelijk grondgebied kent twee kleine natuurgebieden langs de gemeentegrens (de Westfrieze Zeedijk, Boomervaart) en één Ecologische Verbindingszone midden over het grondgebied, die tot de Ecologische Hoofdstructuur worden gerekend. Er is geen prioriteit voor het realiseren van deze verbindingszone. In het op handhaven van de huidige situatie gerichte bestemmingsplan valt hiervan geen verandering te verwachten. Effecten op deze gebieden zijn daardoor uitgesloten. Binnen het plangebied liggen slechts kleine beschermde weidevogelgebieden. Het gaat om: kleinere delen langs de Middenweg (Polder De Schagerwaard) en ten noorden van Dirkshorn (Voorpolder en Polder Valkkoog) met waarde voor weidevogels.

Andere en grotere beschermde gebieden liggen vooral ten zuiden en zuidwesten van het plangebied, waaronder het duinengebied, dat ook als Natura 2000-gebied is beschermd. De meest waardevolle Weidevogelleefgebieden liggen buiten het plangebied langs de Westfrieze Zeedijk. Hoogbouw, windturbines of lawaaifuncties binnen het plangebied zouden daarop wel nadelige effecten kunnen hebben, maar zijn in de toe te laten planregels niet voorzien.

Voor de beoogde bestemmingen lijkt geen vergunning in het kader van het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur nodig. Het is echter aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland om deze visie te bevestigen.

# Soortenbescherming en effectbepaling



Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van gegevens van de laatste vijf jaar uit de Nationale Databank Flora en Fauna.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende Artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een afwijkend beschermingsregime (valt zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime).

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (zie bijlagen 2 en verder), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het plangebied kon niet in het geschikte seizoen worden bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna. Gezien de aard van het plangebied, op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan met behulp van de ecostructuurmethode (zie hoofdstuk 5) van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied en de mate waarin die door de toegelaten ontwikkelingen te lijden kunnen hebben.

VELDBEZOEK

## 4.1

### Vaatplanten

In het plangebied zijn de laatste vijf jaren maar vijf middelzwaar beschermde en geen streng beschermde soorten hogere planten aangetroffen (2). De omgeving van het natuurgebied de Boomerwaal en moerassige stukken langs de Boomervaart zijn geschikt terrein voor rietorchis, steenanjer en wilde kievitsbloem. Hier zijn ook de soorten brede orchis en rietorchis bekend (20) naast de

INVENTARISATIE



licht beschermde soorten gewone vogelmelk en zwanenbloem. Ook kunnen hier de rode lijstsoorten kamgras en veldgierst in de minder intensief gebruikte graslanden worden aangetroffen. Middelzwaar beschermde daslook en tongvaren zijn waarschijnlijk bekend uit het bosje gelegen langs de Westfriesse Zeedijk tussen het Dijkstalwiel en het Modderwiel.



Figuur 16. Rietorchis



Figuur 17. Brede orchis

#### INVENTARISATIE

#### Zoogdieren - vleermuizen

Van de zeven soorten die de laatste vijf jaar zijn aangetroffen op het gemeentelijk grondgebied (2) zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis gebouwbewoners. De eerste twee soorten zijn ook vooral bij en tussen de bebouwingskernen aangetroffen, wat mede kan wijzen op verblijfplaatsen. Van laatvlieger zijn verblijfplaatsen in Schagen en Dirkshorn bekend. Rosse vleermuis en watervleermuis gebruiken in elk geval 's zomers oudere bomen met spechtenholten of andere ruimten. De hier 's zomers verblijvende mannetjes ruige dwergvleermuis gebruiken vooral ruimten in bomen, maar zijn ook wel in gebouwen te vinden. Watervleermuis en rosse vleermuis zijn aangetroffen boven de Tochtsloot bij Waarland, watervleermuis ook op de wielen langs de Westfriesche Zeedijk. Mogelijk hebben ze koloniebomen in Schagen en in de bossen bij Schoorl, buiten de gemeente. In dat bos zitten ook baardvleermuis en grootoorvleermuis waarvan er wel eens een individu in het plangebied dwaalt. Ruige dwergvleermuis is het meest aangetroffen in het westen van het plangebied. De enige bekende verblijfplaats in de gemeente zit in Warmenhuisen. Deze westelijke oriëntatie zou mede afhankelijk kunnen zijn van de ligging van de kust. 's Zomers zijn in Nederland vrijwel alleen mannetjes te vinden die wachten op de terugkeer van vrouwtjes uit Scandinavië en de Baltische staten. De trekroute daarvoor loopt vooral langs de kust. Die voorkeur voor het westen geldt ook voor meervleermuis die verder de Tochtsloot, Het Waar en het kanaal van Geestmerambacht naar Kalverdijk gebruikt als foerageergebied. De soort heeft bekende kolonieplaatsen in Schagen en 't Zand, buiten het plangebied. Mogelijk is het recreatiemeer Zomerdel buiten de gemeente voor deze soort een foerageergebied en betreffen de waarnemingen de vliegroute. Meervleermuis vliegt gemakkelijk elke nacht tot 15 km van zijn verblijfplaats naar het jachtgebied en zal daarvoor bij voorkeur bredere waterlopen gebrui-

ken. Gezien de aanwezigheid van zowel rosse vleermuis als laatvlieger, is de gebouwbewonende tweekleurige vleermuis mogelijk bij waarnemingen over het hoofd gezien. Die soort wordt op grond van zijn sonargeluiden vaak met beide eerst genoemde soorten verward. In terreingebruik lijkt de soort op rosse vleermuis. Hij gebruikt woningen en gebouwen als onderkomen, met een voorkeur voor hoge objecten. Op grond van deze waarnemingen zal het beeld van het voorkomen van soorten verder aardig kloppen, maar is het gebiedsgebruik zeker niet volledig in beeld. In het deelgebied West-Friesland west, waarvan Harenkarspel een belangrijk deel uitmaakt, wordt geoordeeld dat meervleermuis en gewone en ruige dwergvleermuis ongeveer evenveel voorkomen, terwijl laatvlieger twee maal zo vaak wordt aangetroffen (24). Dit heeft te maken met de tolerantie voor grotere open ruimten van laatvlieger (en rosse en tweekleurige vleermuis). Ruimten zoals die in het landschap van Harenkarspel een groter deel van het oppervlak uitmaken, dan de beslotenheid van bebouwing en opgaande beplanting die voor dwergvleermuizen interessant is. Zoals zijn naam al suggereert zoekt meervleermuis grotere open wateren. De waarnemingen in het plangebied betreffen daarom waarschijnlijk dagelijkse verplaatsingen daarheen of het uitwijken naar besloten gebied bij minder geschikt weer.



Figuur 18. Rosse vleermuis in vogelkast



Figuur 19. Kolonie watervleermuis in kruipruimte

## 4.2

### Zoogdieren - overige

INVENTARISATIE

De waarneming van de streng beschermde waterspitsmuis is gedaan in het noordwesten van het plangebied (2). Bij een solitaire, afwijkende waarneming gaat het meestal om een jeugdige zwerver die een nieuw territorium zoekt. Gezien de biotoopeisen van deze soort, ongestoord schoon water met in elk geval een ruime oeverbegroeiing, lijkt juist het zuidoosten meer geschikt. Ten oosten van Harenkarspel is de soort vaker aangetroffen. Daar liggen ook de gebieden waar mogelijk ooit de geherintroduceerde en streng beschermde otter een plek zou kunnen vinden.

De eveneens streng beschermde boomarter heeft mogelijk sinds kort een stamgebied in de bossen bij Schoorl. In juli 2011 is er ook een doodgebeten exemplaar gevonden bij het naburige Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen (6). De melding uit het plangebied van de laatste vijf jaren zal een zwerver uit dat bosgebied betreffen. Net zoals dat in een wat verder verleden, wel eens de middelzwaar beschermde eekhoorn in het plangebied is gemeld.



Figuur 20. Otter



Figuur 21. Eekhoorn

## Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd. Sterk gebonden aan bebouwing, maar dan ook zeker als broedvogel, zijn gierzwaluw en huismus. De nesten hiervan zijn het hele jaar door beschermd ook als de gierzwaluw na half juli al weer vertrokken is en van huismus als die na soms wel vijf of zes nesten, de plek niet meer permanent gebruikt.

Soorten als kerkuil, steenuil, ransuil en ooievaar zijn te verwachten in de rand van bewoningskernen of op erven in het buitengebied. Voor deze soorten geldt dat ze het hele jaar door hun nest gebruiken. De soorten roek en buizerd zijn ook aan de randen van het buitengebied te vinden omdat ze de combinatie van openheid en opgaande begroeiing zoeken. Al deze soorten zouden ook kunnen broeden in het plangebied.

Bij de waarnemingen van boomvalk, havik, slechtvalk, sperwer, wespandief, zwarte wouw en grote gele kwikstaart moet het gaan om trekvogels of soorten van elders. Deze soorten zijn mogelijk wel in de duingebieden met de status van Natura 2000-gebied te vinden, al is geen van die gebieden in de buurt voor een van deze soorten aangewezen.

Trekvogels als kleine mantelmeeuw, tapuit, scholekster, wulp, kolgans, grauwe gans en smient kunnen onregelmatig tot incidenteel in grasland of net ingezaaid of ingeplant dan wel geogost akkerland worden aangetroffen om te foerageren, bijvoorbeeld op bodeminsecten of gewasresten. Lepelaar, aalscholver, bergeend en slobbeend kunnen van poldersloten en andere watergangen gebruik maken als foerageergebied. Als niet broedvogel zijn deze soorten niet absoluut beschermd in het kader van de soortenbescherming. Het zijn echter soorten met de status van instandhoudingdoel van de naburige Natura 2000-gebieden. Daarmee is hun aanwezigheid in het plangebied een beschermde vorm van externe werking. Er zijn echter graslanden en daarmee weidevogelgebieden ten oosten en in mindere mate ten noorden van Dirksborn waar naast scholekster van de genoemde soorten mogelijk Kievit en eventueel tureluur en grutto tot broeden komen.



Figuur 22. Kerkuil



Figuur 23. Jonge ransuil

### 4.3

## Amfibieën

INVENTARISATIE

Als enige streng beschermde soort is de laatste vijf jaren rugstreeppad aangekomen in het plangebied (2). Dit is een pioniersoort die snel opduikt wanneer er zand bloot komt te liggen waarin plassen blijven staan. Ook deze soort houdt van dynamische gebieden zoals duinen, stuifzanden en heidegebieden; echter in agrarisch gebied kan de soort tevens voorkomen in kleine slootjes, waarbij de waterkwaliteit redelijk goed moet zijn. In de klei en zavel in het plangebied (zie paragraaf 2.4 Bodemsamenstelling en grondwater of hoofdstuk 4. Bodem, planMER) heeft deze soort niet veel te zoeken buiten de zandopvullingen bij de Westfriesche Zeedijk en de zandlichamen bij de aanleg van wegen en viaducten. Bovendien is deze soort bekend uit het ten zuiden van het plangebied gelegen, Geestmerambacht, rond Sint Pancras en Alkmaar.



Figuur 24. Rugstreeppad



Figuur 25. Gewone pad

In en direct rond het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor andere middelzwaar en/of streng beschermde soorten kikkers, salamanders en padden. Die kritische soorten hebben een voorkeur voor kleine, vegetatierijke en voedselarme waterpartijen, die in het plangebied niet voorkomen. Wel komen enkele licht beschermde soorten voor, als bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. Die vallen onder een landelijke vrijstelling, maar ook onder het voorzorgprincipe.

### 4.4

## Reptielen

INVENTARISATIE

In de kop van Noord-Holland en West-Friesland komen weinig reptielen voor. Binnen het plangebied is ook geen natuurlijk leefgebied voor reptielen aanwezig. Zandhagedis (streng beschermd) is een soort van zandige terreinen, zoals duinen en heidevelden. Bij de waarnemingen van zandhagedis (2), moet het daarom gaan om dieren die zijn gaan zwerven vanuit de duinen. In de akkers kunnen die soms tijdelijk een bestaan vinden, maar niet hun levenscyclus voltooien. Er worden geen andere reptielen binnen het plangebied verwacht.



Figuur 26. Zandhagedis

#### 4.5

### Vissen

De laatste vijf jaren zijn in de gemeente Harenkarspel de middelzwaar beschermde kleine modderkruiper en de streng beschermde bittervoorn aangetroffen, naast algemene en niet beschermde soorten.

INVENTARISATIE

De kleine modderkruiper komt vooral in het Noord-Hollandse polderland voor in zowel stilstaande als stromende wateren, dat zwak brak mag zijn. Zowel in kleine slootjes, greppels, kolken en kanalen, als in de oeverzone van meren en in zandwinputten kan deze soort aangetroffen worden. Met de tastdraden onder zijn bek wordt 's nachts op de bodem naar kleine diertjes en flap gezocht. Overdag schuilt hij in de vegetatie of in de modder. Ten oosten van Sint Pancras en bij Haringhuizen (21, 19) is kleine modderkruiper in elk geval recent aangetroffen buiten het plangebied.

Bittervoorn komt voor in langzaam stromend en stilstaand, ondiep water met een dikke modderbodem. Dit kunnen zowel poldersloten en kolken of kleine vijvers, als grotere watergangen zijn. Hierin worden zij vooral in de plantenrijke oeverzone aangetroffen. Ze eten vooral plantaardig voedsel zoals algen en wieren die van stenen worden ge graasd. De samenstelling van de bodem is niet van groot belang, zolang deze voor zwanen- en eendenmosselen geschikt is om op en in te kunnen leven. Aangezien bittervoorn voor de voortplanting afhankelijk is van zoetwatermosselen, is de aanwezigheid van deze schelpdieren in het leefgebied van de bittervoorn dan ook een vereiste. Bittervoorn is bekend uit de omgeving van de polder Kleimeer en de recreatieplas Zomerdel bij Geestmerambacht, net ten zuidwesten van de gemeente Harenkarspel.



Figuur 27. Kleine modderkruiper



Figuur 28. Bittervoorn

#### 4.6

### Dagvlinders

#### INVENTARISATIE

De streng beschermde rouwmantel is in het plangebied aangetroffen. Rouwmantel staat op de Rode lijst vermeld als 'verdwenen uit Nederland'. Dit is omdat de soort zich zeer waarschijnlijk niet meer in Nederland voortplant. De soort wordt nog wel jaarlijks waargenomen als zwerver uit omliggende landen zoals Duitsland. Tijdelijke vestiging van trekkende exemplaren is niet uitgesloten. Het is een soort die vooral in de buurt van bomen en struiken (boswilg) voorkomt. Door de bij bestemmingen toegelaten ontwikkelingen wordt rouwmantel op geen enkele manier bedreigd.

Het plangebied is geen hoogwaardig leefgebied voor dagvlinders. In het plangebied komen wel nectar- en waardplanten voor van algemene, niet beschermde soorten zoals dagpauwoog, atalanta, kleine vos en koolwitjes.

#### 4.7

### Libellen

#### INVENTARISATIE

Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor beschermde libellen aanwezig. Daarnaast komt uit het raadplegen van verschillende bronnen (2, 35) naar voren dat in de ruime omgeving van het plangebied geen waarnemingen van beschermde libellen bekend zijn. Er worden derhalve geen beschermde libellen binnen het plangebied verwacht.

#### 4.8

### Overige ongewervelden

#### INVENTARISATIE

Met het oog op de aanwezige biotopen en de verspreiding in Nederland worden binnen en direct rond het plangebied geen beschermde overige ongewervelde soorten verwacht.

# E c o s t r u c t u u r 5

Omdat het landelijk gebied van Harenkarspel te groot is om integraal te inventariseren op alle waarden en de beschikbare gegevens uit de NDFF niet gebiedsdekkend zijn, is een methode ontwikkeld om het voorkomen van de soorten af te leiden uit de terreinomstandigheden. Dit gebeurt via de ecologische infrastructuur.

De ecologische infrastructuur, of ecostructuur, is het geheel van opgaande beplantingen, watergangen, andere landschapselementen en bebouwing, dat voor een of meer streng of middelzwaar beschermde soorten essentieel is voor hun voortbestaan. Vanzelfsprekend houdt die structuur niet op bij de plangrenzen. Ook de bebouwing van de woonkernen en gedeeltelijke buiten het plangebied doorlopende watergangen zijn daarom in deze analyse meegenomen. Het goede voortbestaan van de betreffende soorten is een zorgplicht uit de Flora- en faunawet en gedeeltelijk uit de Natuurbeschermingswet 1998, die via het Besluit ruimtelijke ordening Artikel 3.1.6 in overweging moet worden genomen bij het opstellen en vast stellen van een bestemmingsplan. Het duurzaam handhaven van die ecostructuur is daarmee een planologisch doel, waarvoor deze ecostructuuranalyse een aantal handreikingen geeft. Daarnaast kan de ecostructuur aanwijzingen geven waar soorten die ergens in de gemeente zijn aangetroffen, daadwerkelijk verblijven. Daarmee is het plangebied van het buitengebied soms te verdelen in eenheden, waarvan op grond van de kans op het voorkomen van een streng beschermde soort, een nader ecologisch onderzoek als voorwaarde kan worden gesteld voor het toelaten van een bestemming. Met andere woorden, het is een grondslag voor bestemmingen en het toelaten van ontwikkelingen bij recht, dan wel onder nadere, gerichte voorwaarden. Het grondgebied van Harenkarspel is beperkt van omvang en relatief dicht bebouwd met bewoningskernen. Daar komt bij dat direct rond het plangebied de bewoningskernen van Schagen, Schoorl, Oudkarspel en Noord-Scharwoude liggen. Een planologisch grondslag kan daarom niet worden afgeleid uit de resultaten van de ecostructuurmethode.

## 5.1

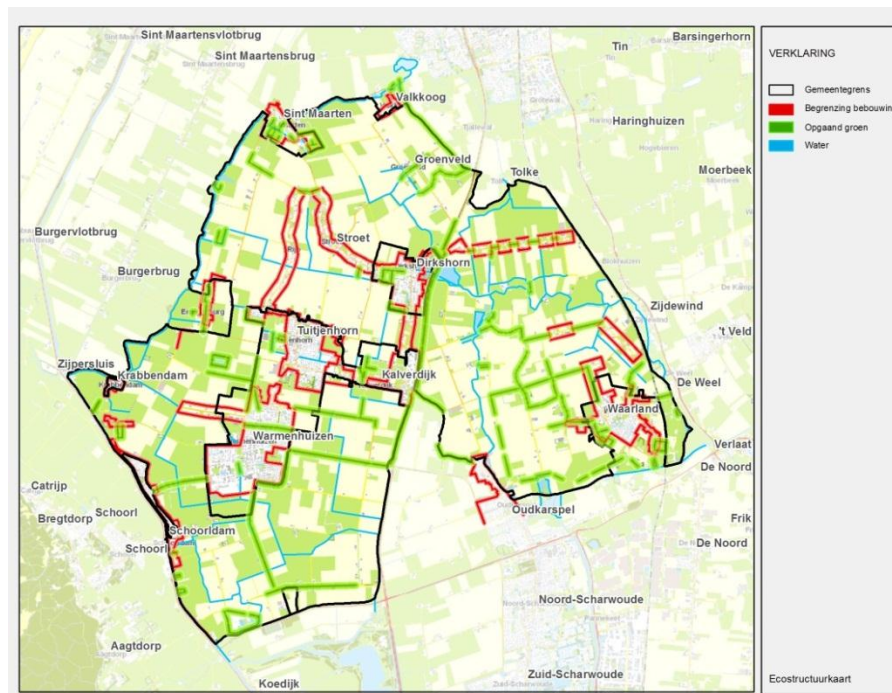
### **Samenstellende delen**

In het buitengebied van de gemeente Harenkarspel zijn gezien de voorkomende soorten twee onderdelen van de ecostructuur te onderscheiden:

1. opgaande beplanting en bebouwing;
2. doorgaande waterlopen en bebouwing.

Logischerwijs kruisen beide structuren elkaar en hebben ze een deel van de bebouwingsclusters gezamenlijk. Afhankelijk van de soort zullen ook delen van beide ecostructuren door elkaar gebruikt worden.





Figuur 29. Kaart ecostructuur

Voor aan beplanting en bebouwing gebonden soorten als laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, maar ook vogelsoorten en vlinders valt de gemeente in twee clusters uiteen en blijft een groot deel van het plangebied relatief onbereikbaar. De ene vrij kleine cluster ligt rond Waarland in het zuidoosten. Het is zelfs de vraag of de daar verblijvende plaatselijke kolonies veel uitwisseling hebben met naburige clusters als Oudkarspel - Noord-Scharwoude of 't Veld. De andere, grotere cluster omvat Dirkshorn, Stroet, Rijpje, Kerkbuurt, Tuitjenhorn, Kalverdijk, Warmenhuizen en Krabbendam en heeft via Schoorldam aansluiting bij Schoorl. Met Schagen is waarschijnlijk weer nauwelijks uitwisseling mogelijk. Ook Eenigenburg, Sint Maarten en Groenveld lijken hiervan geïsoleerd te liggen. Het is de vraag of het cluster Oudkarspel - Noord-Scharwoude hiermee contact maakt. Er zitten duidelijke gaten in de mogelijke verbindingen die het uitwisselen van individuen onwaarschijnlijk maken.

Omdat de genoemde vleermuissoorten ook wel van waterlopen gebruik maken is door het combineren van beide ecostructuren wellicht wel uitwisseling met al deze plaatsen mogelijk.

Voor strikt aan water gebonden soorten zoals vissen en in mindere absolute zin amfibieën en libellen, lijken er ook twee gescheiden watersystemen te zijn in de gemeente. Deze raken elkaar bij Dirkshorn, maar er is mogelijk geen werkelijk contact voor uitwisseling beschikbaar anders dan ondergeschikte watergangen. Dit is deels onderkend door de provincie die voor de ecologische verbingszone (EVZ) een verbinding die ook buiten het gemeentelijk grondgebied ter hoogte van Waarland-Warmenhuizen laat lopen.

Voor vogelsoorten en vleermuissoorten als watervleermuis en meervleermuis is de isolatie van de twee watersystemen geen barrière omdat ze ook van de bebouwingsclusters en eventueel zelfs van opgaande beplanting gebruik maken als vliegroute. Voor deze soorten is mogelijk alleen het noorden van het buitengebied van de gemeente, tussen Dirkshorn en Schagen, met kernen als Sint Maarten, Groenveld en Valkkoog onbereikbaar. Ook deze barrière is onderkend door de provincie die voor de ecologische verbindingszone (EVZ) een aanvullende route tekent tussen Groenveld en Valkkoog. Deze belemmering door open gebied treft niet rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis, omdat die soorten minder aan infrastructuur zijn gebonden. Dat geldt tot op zekere hoogte ook voor laatvlieger die een opening tussen opgaande structuren wel kruist als dat moet. Beide soorten dwergvleermuis maken ook wel gebruik van water, maar vliegen tijdens de 's zomerse foerageervluchten minder ver, hooguit een paar kilometer. Voor deze soorten zal uitwisseling tussen populaties in Schagen, Dirkshorn en eventueel Sint Maarten waarschijnlijk weinig voorkomen. Daar staat tegenover dat ruige dwergvleermuis een trekkende soort is, waarvan de vrouwtjes naar Scandinavië en de Baltische staten vliegen om hun jongen ter wereld te brengen. De 's zomers in Nederland achter blijvende mannetjes wachten de terugkerende vrouwtjes op bij geschikte overwinteringsplaatsen of vliegen binnen Nederland met hun door naar dergelijke locaties. Het is daarom de vraag hoe honkvast die mannetjes ook 's zomers zijn en of ze toch niet gemakkelijk met minder aaneengesloten structuren genoeg nemen.



Figuur 30. Ruige dwergvleermuizen in vogelkast



Figuur 31. Gewone dwergvleermuis

## 5.2

### **Gevolgen voor soorten**

Het mogelijk dominante voorkomen van laatvlieger is waarschijnlijk mede een gevolg van de maat en de opbouw van het landschap in de gemeente. Die soort kan dan ook vrijwel overal verblijfplaatsen in gebouwen hebben. Dit in tegenstelling tot wat hiervan tot nu toe bekend is. Het voorkomen van gewone dwergvleermuis is waarschijnlijk beperkt tot de ecostructuurclusters Waarland en Warmenhuizen-Dirkshorn. Als meervleermuis meer dan de bekende kolonieverblijfplaatsen heeft, zijn deze te vinden langs de (water)lijnen Geestmerambacht-Schagen (Molentogt) of Oudkarspel-Waarland-Schagen (Kanaal Alk-

maar (Omval)-Kolhorn en de Boomervaart). Mogelijk speelt ook het Noordhollandsch Kanaal voor deze soort een rol. Voor ruige dwergvleermuis is de ecostructuurcluster Warmenhuizen-Dirkshorn belangrijk, waarbij zowel opgaande beplanting als waterlopen een rol spelen naast de bebouwing. Deze soort maakt zowel van bomen als van gebouwen gebruik als onderkomen. Watervleermuis maakt uitsluitend gebruik van bomen, maar dat kan ook een boom in een park of zelfs op een ouder erf zijn in de buurt van een vijver of een andere waterplas. Deze soort vliegt rustig door bos of bebouwing om bij de favoriete waterlopen te komen. Hoewel de waarneming tot de west- en oostgrens beperkt zijn moet deze soort in de hele gemeente kunnen voorkomen, mogelijk met uitzondering van delen van de noordelijke strook tussen Dirkshorn en Schagen. Rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis zijn niet gebonden aan structuren en de verblijfplaatsen daarvan, respectievelijk bomen en (hoge) gebouwen, kunnen overal foerageren of verblijfplaatsen kiezen.

Het is gezien de gescheiden ecostructuurclusters en de eisen aan waterkwaliteit onwaarschijnlijk dat waterspitsmuis zijn kolonisatie van het noordwesten van de gemeente snel weet uit te breiden tot de rest van het gemeentelijk grondgebied. Het valt echter niet uit te sluiten dat de soort vanuit een andere hoek de omgeving van Waarland of Geestmerambacht weet te bereiken.

Voor vogels van bebouwing, tuin en park of bos en struweel zijn de weidevogelgebieden ten noorden van de lijn Sint Maarten-Stroet-Dirkshorn-Zijdewind (Polder Valkkoog, Voorpolder en Polder De Schagenwaard) en mogelijk deelgebieden ten westen (Grebpolder en Polder Geestmerambacht) en zuiden (Diepsmeerpolder) van Warmenhuizen minder geschikt. In de rest van de gemeente zullen deze soorten overal te vinden zijn.

De enige streng beschermde amfibie in de gemeente, rugstreeppad, is niet aan doorgaand water gebonden. De licht beschermde soorten als meerkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn allemaal in staat via landverbindingen relatieve barrières tussen de waterclusters van de ecostructuur te overwinnen. Hierbij zijn wel verkeerswegen soms fatale barrières. Voor deze soorten is de waterkwaliteit mogelijk een belangrijkere, deels plaatselijk en tijdelijke, hindernis.

Kleine modderkruiper zal in de hele gemeente kunnen voorkomen. Daarvoor zijn verbindingen via duikers en kavelsloten al voldoende. Die watercontacten zullen er ook tussen en binnen de onderscheiden waterclusters van de ecostructuur zijn. De specifieke milieumomstandigheden voor de mosselgastheer van bittervoorn maakt de verspreiding van die soort eerder afhankelijk van de waterkwaliteit. Die is in het overwegende akkerbouw- en bollenteeltgebied niet optimaal. De binding aan de waterclusters van de ecostructuur is daarom niet sterk.

## **5.3**

### **Effecten**

#### **5.3.1**

##### **Vaatplanten**

De botanische waarde voor het gehele plangebied is zeer beperkt. De beschermde soorten komen vooral voor in de beschermde gebieden. Die gebieden hebben een passende bestemming en genieten ruime bescherming tegen bedreigende ingrepen. Mogelijk kunnen de hier voorkomende beschermde soorten zich verspreiden bij de beoogde verdere ontwikkeling van moerasvegetaties zoals langs de ecologische verbindingszone (EVZ).

Door de bij bestemmingen toegelaten ontwikkelingen kunnen enkele exemplaren van de licht beschermde zwanenbloem of gewone vogelmelk worden beschadigd en/of kan de standplaats worden vernietigd (Artikel 8). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor Artikel 8 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten hoeft voor deze soort geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

#### **5.3.2**

##### **Zoogdieren - vleermuizen**

Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd. Als gevolg van de altijd in het bestemmingsplan toegelaten aanbouw, verbouw, renovatie of de sloop van gebouwen kunnen vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden vernietigd en verstoord (Artikel 11). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (Artikel 9). Het onderhavige bestemmingsplan buitengebied doet hier niet aan af. Voor een aantal van de genoemde activiteiten is wel een omgevingsvergunning nodig waarbij de vleermuisbelangen aan de orde komen. Aanvullend onderzoek is dan nodig om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten, dan wel aan te tonen. Overeenkomstig het vleermuisprotocol dient het object in de periode april tot oktober ongeveer vijf maal te worden onderzocht op het gebruik door vleermuizen. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen dan is een ontheffingsaanvraag of het treffen van mitigerende (verzachtende) maatregelen noodzakelijk.

#### **5.3.3**

##### **Zoogdieren - overige**

Otter, boomarter, waterspitsmuis en eekhoorn zijn redelijkerwijs niet door de bij bestemmingen toe te laten ontwikkelingen in het plangebied te beïnvloeden. Wanneer een omgevingsvergunning voor werkzaamheden aan oevers

wordt verleend, zal een nader onderzoek naar waterspitsmuis moeten worden uitgevoerd.

#### ZORGPLICHT

Om invulling te geven aan de zorgplicht is het zeer wenselijk dat een plangebied voor aanvang van eventuele werkzaamheden zoveel mogelijk ongeschikt voor dieren wordt gemaakt. Dit kan onder meer worden bewerkstelligd door de vegetatie in het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden kort af te maaien. In de tussentijdse dagen zullen diersoorten zoals (spits)muizen het terrein verlaten, omdat er niet voldoende dekking aanwezig is.

#### 5.3.4

##### **Vogels**

Indien de in het kader van de bestemmingen toegelaten werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord. Veelal zal een omgevingsvergunning nodig zijn in het kader waarvan aandacht moet zijn voor de planning van de werkzaamheden met het oog op de natuurbelangen.

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (Artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt. Deze beperking in de tijd geldt niet voor de broedvogels waarvan de nestplaats jaar rond is beschermd, zoals alle genoemde soorten. Daarvan is de nestplaats ook beschermd als de vogel die tijdelijk verlaat, omdat ze meestal gedurende het hele jaar worden gebruikt. Dit betreft met name huismus en gierzwaluw.

#### 5.3.5

##### **Amfibieën**

Er zijn geen bestemmingswijzigingen voorzien waardoor voortplantingswater verloren zal gaan. Vaste verblijfplaatsen van licht beschermde soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van

toepassing. Bij werkzaamheden in of met zand moeten maatregelen worden getroffen dat rugstreeppad zich niet gaat vestigen. Hiervoor zijn afdekken of afschermen en het voorkomen van plasvorming noodzakelijk.

#### **5.3.6**

#### **Reptielen**

Door het ontbreken van soorten in het plangebied worden geen effecten verwacht.

#### **5.3.7**

#### **Vissen**

Kleine modderkruiper en bittervoorn zijn gevoelig voor verontreinigingen van wateren bijvoorbeeld door vermessing, voor het verdwijnen van waterplanten door grootschalig mechanisch uitgevoerd onderhoud in watergangen en het schonen van waterbodems. Sloten worden vaak mechanisch geschoond waardoor, vooral grote schildersmossel verdwijnt. Verder zijn schelpdieren zoals mossels, zeer gevoelig voor verzuring van het water. Voor alle soorten geldt het voorzorgprincipe, waarvoor bij alle werkzaamheden op de minst belastende manier en op het minst belastende moment van het jaar moet worden gewerkt.

#### **5.3.8**

#### **Insecten en overige soorten**

Voor dagvlinders, libellen, mieren, kevers en waterkevers worden door de afwezigheid van streng en middelzwaar beschermde soorten geen effecten verwacht.

### **5.4**

#### **Conclusies voor het bestemmingsplan**

De analyse van de ecostructuur leidt tot de volgende conclusies voor het bestemmingsplan Landelijk gebied van Harenkarspel:

- De kans om gebouwbewonende streng beschermde soorten als huismus, gierzwaluw, steenuil, kerkuil, laatvlieger, meervleermuis, tweekleurige vleermuis en dwergvleermuizen aan te treffen is hoog in al de in 6.2 beschreven delen van ecostructuur. Daar kan voor het bij recht toestaan van slopen, aanbouwen en verbouwen rekening mee gehouden worden in de planregels. Helaas geldt hierbij voor de meest voorkomende soort laatvlieger geen inperking voor het overblijvende gebied, met andere woorden die soort zou overal verblijfplaatsen in gebouwen kunnen hebben. Overigens betreft voor een groot deel bebouwde kom, die buiten het plangebied valt.

- Voor zover de ecostructuur mede gevormd wordt door opgaande beplantingen, kan het rooien of kappen daarvan de verbindingsfunctie ernstig aantasten. Instant blijven hiervan kan als voorwaarde voor een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag worden verwerkt in de planregels.
- Voor watervleermuis en meervleermuis en de andere vleermuissoorten die van waterlopen gebruik maken, vormt geluid en verlichting 's nachts op of bij de watergangen van de beide waterclusters van de ecostructuur een bedreiging. Die verstoring ontstaat bij lichtniveaus van 0,4 tot 1,1 lux en ultrageluid boven 20 dB of geluid boven 40 dB. Dat kan in de planregels worden verwerkt.
- Van meervleermuis is bekend dat deze een brede zone, tot zelfs 500 m, aan weerszijden van de gebruikte waterpartijen gebruikt om te jagen. Nieuwe bebouwing of beplanting of geluid en licht in die zone kan het foerageergebied essentieel beperken. Het voorkomen hiervan kan als voorwaarde voor een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag worden verwerkt in de planregels.
- Het vergraven van watergangen inclusief het overkluizen, dempen, plasdras maken van oevers en verharding van de oever kan de waterkwaliteit zodanig beïnvloeden dat het voortbestaan van kleine modderkruiper of bittervoorn in gevaar komt. Een nader onderzoek en/of een ecologisch werkprotocol kan als voorwaarde voor een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag worden verwerkt in de planregels.
- Als contramal van de ecostructuur kan het door de provincie in eerdere beleidsdocumenten als weidevogelleefgebied aangemerkte zone ten noorden van Dirkshorn worden vrijgehouden van nieuwe opgaande elementen. Het beoogde vrij blijven van bebouwing en beplantingen kan in de planregels worden opgenomen. Voor het gebied ten oosten van Dirkshorn is dit op grond van het provinciale beleid al nodig.

Indien deze conclusies in de planregels worden verwerkt, kan worden gesteld dat de toe te laten ontwikkelingen in het bestemmingsplan Landelijk gebied Harenkarspel niet in strijd zijn met het goede voortbestaan van de streng en overige beschermde soorten in het plangebied. In het licht van de Flora- en faunawet is er dan geen bezwaar dat de gemeenteraad van Harenkarspel het bestemmingsplan vast stelt.

# Conclusies en consequenties



## 6.1

### **Beschermde gebieden**

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door een infrastructuur van waterwegen. Gezien de aard van de bij de beoogde bestemmingen toe te laten ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met de Structuurvisie Noord-Holland 2040 en de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie.

## 6.2

### **Beschermde soorten**

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plangebied een beperkte natuurwaarde kent. Wanneer bij het uitvoeren van de op grond van het bestemmingsplan toegelaten werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 4.4), het voortplantingsseizoen van amfibieën (zie voorwaarden paragraaf 4.5), bij zandwerkzaamheden de maatregelen voor rugstreppad (zie voorwaarden paragraaf 4.5) en de watervereisten voor vissen (zie voorwaarden paragraaf 4.7) worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Voor de aanwezige licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

## 6.3

### **Aanvullend onderzoek**

Bij het verlenen van omgevingsvergunningen is in elk geval nader onderzoek nodig naar vogels en vleermuizen bij de kap van bomen en het aan- of verbouwen, renoveren of slopen van gebouwen en naar vissen en waterspitsmuis bij werkzaamheden aan oevers en watergangen. Dit speelt bij het verlenen van een omgevingsvergunning.



## 6.4

### **Uitvoerbaarheid**

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat de aanwezige natuurwaarden geen belemmeringen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Deze conclusie geldt voor de beschermde soorten en de noodzaak van ontheffingen. Het is aan het bevoegd gezag om de visie dat er geen sprake zal zijn van negatieve effecten op beschermde gebieden en het ontbreken van de noodzaak tot vergunningen, te bevestigen.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffingsaanvraag voor de Flora- en faunawet of een besluit waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (o.a. een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het plangebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

# Bronnen

# 7

## 7.1

### Veldbezoek

Een veldbezoek zal tussen mei en september 2012 worden afgelegd ter controle en zo nodig aanvulling of verbetering van de hier beschreven bevindingen.

VERKENNEND VELDBEZOEK

## 7.2

### Media

1. [www.natuurloket.nl](http://www.natuurloket.nl). Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna toegankelijk maakt. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF).
2. [www.quickscanhulp.nl](http://www.quickscanhulp.nl). NDFF - quickscanhulp.nl is een experimentele website die gegevens over beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Quickscanhulp is een initiatief van de Het natuurloket, Gegevensautoriteit Natuur en Regelink Ecologie en Landschap.
3. [www.telmee.nl](http://www.telmee.nl). Invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.
4. [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl). Dit is een website van vrijwilligers, waarop natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld, op de site is verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.
5. [www.zoogdieratlas.nl](http://www.zoogdieratlas.nl). Verspreidingsinformatie van zoogdieren in Nederland. Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. De Zoogdierverseniging werkt per provincie samen met diverse organisaties.
6. [www.natuurmonumenten.nl](http://www.natuurmonumenten.nl). Informatie over gebieden die eigendom zijn of in beheer bij de vereniging Natuurmonumenten.
7. [www.pbl.nl/nl/themasites/gcn/cijfers/index.html](http://www.pbl.nl/nl/themasites/gcn/cijfers/index.html) of <http://geodata.rivm.nl/gcn/> website van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Planbureau voor de Leefomgeving.

### 7.3

#### Gegevens

8. Provincie Noord-Holland, Provinciale Natuur Informatie (PNI-database), 2003.
9. Stichting FLORON, Leiden voor gegevens van planten; FlorBase 2K<sup>2</sup>.
10. Zoogdierdatabank van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.
11. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen voor gegevens van 2004.
12. Landelijke Databank Stichting RAVON, Nijmegen voor gegevens van amfibieën en reptielen.

### 7.4

#### Literatuur

13. Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Bodemkaart 9 West, Den Helder - 14 West, Medemblik, DLO-Staringcentrum, Wageningen, 1994.
14. Grote Historische Atlas Noord-Holland, Uitgeverij Nieuwland, Tilburg 2006.
15. Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000, West-Nederland 1851-1855, Groningen 1990.
16. Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding (periode <1980-2003) en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
17. Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren (verspreidingsperiode 1970-1988), Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
18. BügelHajema Adviseurs, Flora- en faunawetonderzoek Wijzigingslocaties Waarland, Assen, 2005.
19. BügelHajema Adviseurs. Flora- en fauna onderzoek Landje van Bet te De Weel, 2006, Assen.
20. BügelHajema Adviseurs, Integrale Beoordeling Structuurplan Harenkarspel, Tuitjenhorn/Leeuwarden, 2007.
21. BügelHajema Adviseurs, Advies Natuurwaarden Haringhuizen, Dorpsstraat 39, Niedorp/Assen, 2011.
22. Dijkstra, V., Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht 1997.

---

<sup>2</sup> FlorBase is een bestand met plantensoortwaarnemingen op 1 x 1 kilometerhokniveau. Het bestand bestaat uit gegevens van provincies, particulieren, terreinbeherende organisaties en instituten.

23. Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels (verspreidingsperiode 1998-2000), Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
24. Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding (periode 1980-1993), Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
25. Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding (periode 1986-1993) en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
26. Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
27. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) (verspreidingsperiode <1950-1997) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
28. Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (verspreidingsperiode 1971-1995), Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1996.
29. Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefebvre, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) (verspreidingsperiode <1980-1999) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.
30. Provincie Noord-Holland, Structuurvisie Noord-Holland 2040, vastgesteld 21 juni 2010.
31. Provincie Noord-Holland, Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS), vastgesteld 21 juni 2010.
32. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008 (verspreidingsperiode 1998-2008), RAVON 34, jaargang 11 (4): blz. 61-80.
33. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2009 (verspreidingsperiode 2000-2009), RAVON 38, jaargang 12 (4): blz. 78-98.
34. Twisk, P., A. van Diepenbeek, J.P. Bekker, Veldgids Europese zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Zeist 2010.
35. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
36. Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
37. Dienst Landelijk Gebied, Handreiking Flora- en faunawet, Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, versie 1.1 (werkkader intern), 31 oktober 2008.

38. Dienst Regelingen, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, brief met referentie ffw2009.corr.046, 26 augustus 2009.

# B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Vaatplanten
3. Vleermuizen
4. Overige zoogdieren
5. Broedvogels
6. Amfibieën
7. Reptielen
8. Vlinders
9. Libellen
10. Effectenindicatoren
11. Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie, Artikel 19

## Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

### Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (Artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (Artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (Artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (Artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (Artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (Artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende Artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de Artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in Artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voorzover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 1

Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor

TABEL 2

goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:

1. de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. de activiteit moet een redelijk doel dienen.

|                  |  |
|------------------|--|
| TABEL 3          | <p>Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn;</li><li>- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;</li><li>- er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn;</li><li>- er wordt zorgvuldig gehandeld;</li><li>- er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.</li></ul> |
| ACTIVITEITENPLAN | <p>Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag Artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw &amp; Innovatie.</p>   |
| AFWIJZING        | <p>Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing Artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.</p>   |
| GEDRAGSCODE      | <p>Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.</p>   |
| BEORDELING       | <p>Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in Artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens Artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRVS 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.</p>  |

#### Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de Artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.



De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
- **KW** kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- **GE** gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

#### Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie dit.

VERGUNNING

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecoloog die gegevens beschreven.

ORIËNTATIEFASE/  
VOORTOETS

|                        |  |
|------------------------|--|
| BEOORDELING            | In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de eco-<br>loog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd ge-<br>zag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan Artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel<br>van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.  |
| VERGUNNINGAANVRAAG     | Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect<br>is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief<br>effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets<br>worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de<br>vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op<br>verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning<br>als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aan-<br>tast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonu-<br>ment is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscri-<br>teria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid. |
| ADC-CRITERIA           | Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden ge-<br>houden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op:<br>mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende reden van groot openbaar belang en verplichte<br>(C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gun-<br>stig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van<br>een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de ini-<br>tiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stel-<br>len dat significant negatieve effecten worden voorkomen.   |
| INSTANDHOUDINGSDOELLEN | De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het be-<br>treffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwij-<br>zingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied<br>staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De<br>instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.  |
| AANGEWZEN              | Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162<br>Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve)<br>aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van EL&I (gebiedenda-<br>tabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de<br>bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.  |
|                        | In 2006 zijn 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor aanwijzing in procedure<br>gebracht. De aanwijzingsprocedure voor 29 van de resterende gebieden is in september 2008<br>gestart. In het voorjaar van 2009 en 2010 zijn delen van de Noordzee en de Noordzee kustzo-<br>ne in concept aangewezen. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft op<br>24 september 2009 de aanwijzing van nog eens 11 Natura 2000-gebieden gestart.   |
|                        | De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie en op 25 februari 2009 de volgende ze-<br>ven gebieden definitief aangewezen. Uit de eerste tranche is het gebied Noordzeekustzone<br>aangewezen. Begin 2010 zijn de volgende gebieden aangewezen: IJsselmeer, Markermeer &<br>IJmeer en Schoorlse Duinen. De staatssecretaris van EL&I heeft op 27 december 2010 Noord-<br>zeekustzone aangewezen.   |
| BEHEERPLANNEN          | Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan<br>wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhou-<br>dingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie,<br>waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het be-<br>heerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheer-   |

plan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden conceptbeheerplannen beschikbaar.

#### Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990 en een vervolg heeft gekregen in de Nota Ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het Streekplan, het Provinciaal Omgevingsplan en/of de Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden;
- toekomstige natuurgebieden;
- beheergebieden.

BESCHERMDE GEBIEDEN

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BESCHERMING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door een ecooloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de EHS het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag. In voorliggend rapport levert de ecooloog wel de argumenten voor dat besluit. Teneinde te voldoen aan Artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.

BEOORDELING

## Bijlage 2. Vaatplanten in het plangebied (2)

| Nederlandse naam   | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime    |
|--------------------|------------|------------|-----------------------|
| Daslook            | x          |            | middelzwaar beschermd |
| Rietorchis         | x          |            | middelzwaar beschermd |
| Steenanjer         | x          | KW         | middelzwaar beschermd |
| Tongvaren          | x          |            | middelzwaar beschermd |
| Wilde kievitsbloem | x          | BE         | middelzwaar beschermd |

## Bijlage 3. Vleermuizen in het plangebied (2)

| Nederlandse naam      | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime |
|-----------------------|------------|------------|--------------------|
| Baardvleermuis        | x          |            | streng beschermd   |
| Gewone dwergvleermuis | x          |            | streng beschermd   |
| Laatvlieger           | x          | KW         | streng beschermd   |
| Meervleermuis         | x          |            | streng beschermd   |
| Rosse vleermuis       | x          | KW         | streng beschermd   |
| Ruige dwergvleermuis  | x          |            | streng beschermd   |
| Watervleermuis        | x          |            | streng beschermd   |

## Bijlage 4. Overige zoogdieren in het plangebied (2)

| Nederlandse naam | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime    |
|------------------|------------|------------|-----------------------|
| Boommarter       | x          |            | streng beschermd      |
| Eekhoorn         | x          |            | middelzwaar beschermd |
| Waterspitsmuis   | x          | KW         | streng beschermd      |

## Bijlage 5. Broedvogels in het plangebied (2)

| Nederlandse naam      | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime |
|-----------------------|------------|------------|--------------------|
| Boomvalk              | x          |            | streng beschermd   |
| Buizerd               | x          |            | streng beschermd   |
| Gierzwaluw            | x          |            | streng beschermd   |
| Grote Gele Kwikstaart | x          |            | streng beschermd   |
| Havik                 | x          |            | streng beschermd   |
| Huismus               | x          | GE         | streng beschermd   |
| Kerkuil               | x          | KW         | streng beschermd   |
| Ooievaar              | x          |            | streng beschermd   |
| Ransuil               | x          | KW         | streng beschermd   |
| Roek                  | x          |            | streng beschermd   |
| Slechtvalk            | x          | GE         | streng beschermd   |
| Sperwer               | x          |            | streng beschermd   |
| Steenuil              | x          | KW         | streng beschermd   |
| Wespendief            | x          |            | streng beschermd   |
| Zwarte Wouw           | x          |            | streng beschermd   |

### Bijlage 6. Amfibieën in het plangebied (2)

| Nederlandse naam | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime |
|------------------|------------|------------|--------------------|
| Rugstreepad      | x          | GE         |                    |

### Bijlage 7. Reptielen in het plangebied (2)

| Nederlandse naam | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime |
|------------------|------------|------------|--------------------|
| Zandhagedis      | x          | KW         | streng beschermd   |

### Bijlage 8. Vissen in het plangebied (2)

| Nederlandse naam     | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime    |
|----------------------|------------|------------|-----------------------|
| Kleine modderkruiper | x          |            | middelzwaar beschermd |
| Bittervoorn          | x          |            | streng beschermd      |

### Bijlage 9. Vlinders in het plangebied (2)

| Nederlandse naam | Waarneming | Rode lijst | Beschermingsregime |
|------------------|------------|------------|--------------------|
| Rouwmantel       | x          | VN         | streng beschermd   |

### Bijlage 10. Effectenindicatoren

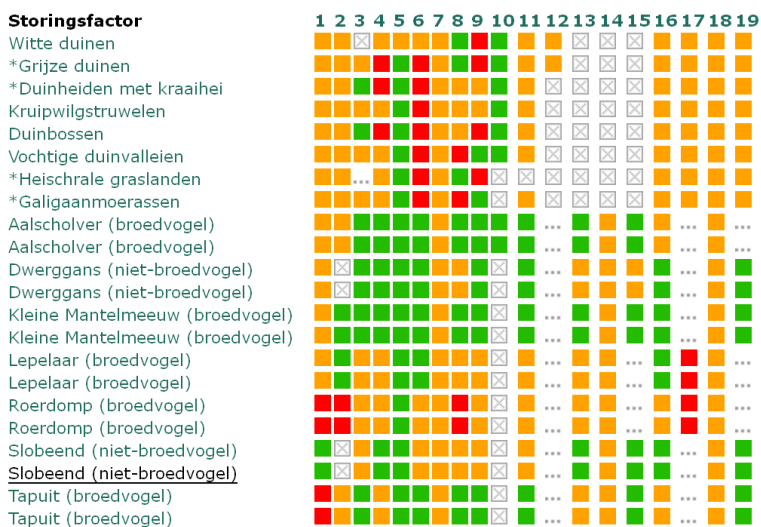
(Bron: [www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase))

#### Effectenindicator Schoorlse duinen

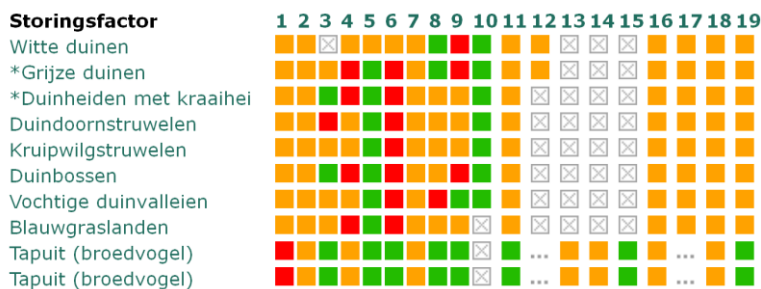
| Storingsfactor                     | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 |
|------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|
| Embryonale duinen                  | ■ | ■ | ⊗ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| Witte duinen                       | ■ | ■ | ⊗ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| *Grijze duinen                     | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| *Duinheiden met kraaihei           | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| *Duinheiden met struikhei          | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| Duindoornstruwelen                 | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| Kruipwilgstruwelen                 | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| Duinbossen                         | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| Vochtige duinvalleien              | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |
| Beken en rivieren met waterplanten | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■ | ■  | ■  | ■  | ⊗  | ⊗  | ⊗  | ■  | ■  | ■  | ■  |



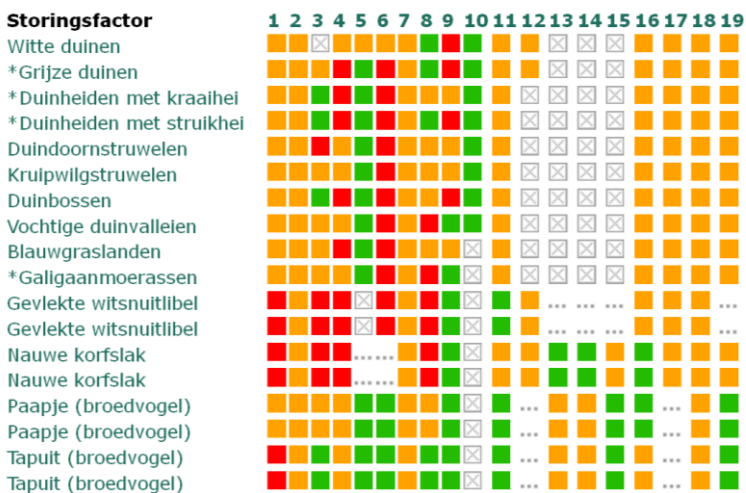
## Effectenindicator Zwanenwater en Pettemerduinen



## Effectenindicator Duinen Den Helder-Callantsoog



## Effectenindicator Noordhollands duinreservaat



(Bron: Gebiedendatabase Ministerie van EL&I)

### Let op!

De effectenindicator geeft géén informatie over de daadwerkelijke schadelijke effecten van een activiteit noch over de significantie hiervan. Hiervoor is maatwerk vereist. De effectenindicator geeft alleen generieke informatie over mogelijke effecten van de activiteit. Uit de effectenindicator kan dus niet op voorhand worden afgeleid of een activiteit schadelijk is.

## Toelichting op de storingsfactoren

### 1. Oppervlakteverlies

**Kenmerk:** Afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.

**Interactie andere factoren:** verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied (zie aldaar). Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermessing.

**Werking:** Door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen ten gevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte.

### 2. Versnippering

**Kenmerk:** Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

**Interactie andere factoren:** treedt op ten gevolge van verlies leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Kan leiden tot verandering in populatiedynamiek.

**Gevolg:** Als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de populatiesamenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

### 3. Verzuring

**Kenmerk:** Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van vervuilende gassen door bijvoorbeeld fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere zwaveldioxide (SO<sub>2</sub>), stikstofoxide (NO<sub>x</sub>), ammoniak (NH<sub>3</sub>) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

**Interactie andere factoren:** De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof).

**Gevolg:** Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten.

### 4. Vermesting

**Kenmerk:** Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater.



**Interactie andere factoren:** Stoffen die leiden tot vermesting kunnen ook leiden tot verzuring. Vermesting (en verzuring) kunnen op hun beurt leiden tot verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater.

**Gevolg:** De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere. Hierdoor neemt de biodiversiteit af.

## 5. Verzoeting

**Kenmerk:** Verzoeting treedt op als het chloridegehalte in het water afneemt en niet meer geschikt is voor de beoogde zoute of brakke natuurtypen.

**Interactie andere factoren:** verzoeting treedt meestal op ten gevolge van vernatting of, zoals in het Delta-gebied, door het afsluiten van zee-armen. In (voormalig) brakke of zoute wateren leidt verzoeting tot vermesting.

**Gevolg:** Het steeds zoeter worden van bijvoorbeeld het Oostvoornse meer heeft gevolgen voor de flora en fauna in het meer. Bepaalde soorten zullen verdwijnen terwijl nieuwe soorten zich zullen vestigen. Door de verzoeting zal de brakwatervegetatie verdwijnen. Dit heeft tot gevolg dat door het afsterven van algen en wieren een verslechtering van de waterkwaliteit kan optreden. Verder kan door verzoeting de gevoeligheid voor eutrofiëring sterk toenemen. Naast verandering van vegetatie zal bij een verdere verzoeting ook de macrofauna- en visstandsamenstelling veranderen.

## 6. Verzilting

**Kenmerk:** Verzilting betreft de ophoping van oplosbare zouten (kalium, natrium, magnesium, calcium) in bodems en wateren. In wateren komt verzilting over het gehele spectrum tussen zoet (<200 mg Cl/l) en zeer zout (> 30.000 mg Cl/l) voor en is dus niet beperkt tot zoet en brak water.

**Interactie andere factoren:** Verzilting van bodems treedt vaak op ten gevolge van verdroging.

**Gevolg:** Als gevolg van verzilting verandert de zoet-zout gradiënt en dit heeft gevolgen voor de grondwaterkwaliteit en dus de bodemvruchtbaarheid. Dit werk weer door in randvoorwaarden voor aanwezige plant- en diersoorten en leidt uiteindelijk tot een verandering in de soortensamenstelling.

## 7. Verontreiniging

**Kenmerk:** Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

**Interactie andere factoren:** Geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

**Gevolg:** Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden, maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan worden gesteld dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

## 8. Verdroging

**Kenmerk:** Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

**Interactie andere factoren:** Verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfiltreerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, wordt ook verdroging genoemd.

**Gevolg:** De verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitatype.

## 9. Vernatting

**Kenmerk:** Vernatting manifesteert zich in hogere grondwaterstanden en/of toenemende kwel veroorzaakt door menselijk handelen.

**Interactie andere factoren:** Vernatting kan leiden tot verzoeting en verandering van de waterkwaliteit, bijvoorbeeld als gevolg van inlaat van gebiedsvreemd water.

**Gevolg:** Vernatting is een storende factor voor vegetatietypen en soorten die van nature onder drogere omstandigheden voorkomen. Vernatting grijpt in op de bodem- of watercondities. Bij verdergaande vernatting kan een gebied ongeschikt worden voor planten en dieren en zo leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en uiteindelijk het habitatype.

## 10. Verandering stroomsnelheid

**Kenmerk:** Verandering van stroomsnelheid van beken en rivieren kan optreden door menselijke ingrepen zoals plaatsen van stuwen, kanaliseren of weer laten meanderen.

**Interactie andere factoren:** geen?

**Gevolg:** Verschillen in stroomsnelheid (langzaam of snel) en dimensies (van bovenloop tot riviertje) leiden tot duidelijke verschillen in levensgemeenschappen en kenmerkende soorten hiervan. Door verandering in stroomsnelheid verdwijnen kenmerkende soorten en levensgemeenschappen.

## 11. Verandering overstromingsfrequentie

**Kenmerk:** De duur en/of frequentie van de overstroming van beken en rivieren verandert door menselijke activiteiten.

**Interactie met andere factoren:** Overstromingen zijn van invloed op de vochttoestand, de zuurgraad, de voedselrijkdom en het zoutgehalte van een gebied.

**Gevolg:** Voor een voedselarme vegetatie bijvoorbeeld leidt een toenemende overstroming met voedselrijk water tot vermesting: verrijking van de bodem en daardoor verruiging van de vegetatie. Bij boezemlanden die regelmatig worden overstroomd leidt een afname van de overstromingsfrequentie tot verzuring van de bodem, waardoor basenminnende plantensoorten kunnen verdwijnen. Langdurige overstroming kan leiden tot zuurstofgebrek in de wortels van planten waardoor planten kunnen afsterven. Uiteindelijk grijpt een verandering in de overstromingsdynamiek zo in op de soortensamenstelling.

## 12. Verandering dynamiek substraat

**Kenmerk:** Er treedt een verandering op in de bodemdichtheid of bodemsamenstelling van terrestrische of aquatische systemen, bijvoorbeeld door aanslibbing of verstuiwing.

**Interactie andere factoren:** Verandering overstromingsdynamiek, verandering mechanische effecten.

**Gevolg:** Verandering van dynamiek van het substraat kan leiden tot verandering van de abiotische randvoorwaarden waardoor levensgemeenschappen kunnen veranderen. Dynamiek van

het substraat is bijvoorbeeld van belang voor droge pioniervegetaties in de duinen en stuifzanden, of voor mosselbanken in de Waddenzee.

### 13. Verstoring door geluid

**Kenmerk:** Verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer, dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

**Interactie andere factoren:** Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijvoorbeeld vlieg- en autoverkeer, manifestaties et cetera.

**Gevolg:** Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid sec is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

### 14. Verstoring door licht

**Kenmerk:** Verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw et cetera.

**Interactie andere factoren:** Geen?

**Gevolg:** Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachtactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist worden aangetrokken of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

### 15. Verstoring door trilling

**Kenmerk:** Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten worden veroorzaakt, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

**Interactie andere factoren:** Kan vooral samen optreden met verstoring door geluid.

**Gevolg:** Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

### 16. Optische verstoring

**Kenmerk:** Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen, dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

**Interactie andere factoren:** treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

**Gevolg:** Optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewenning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

### 17. Verstoring door mechanische effecten

**Kenmerk:** Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtvervelingen et cetera. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

**Interactie andere factoren:** Verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

**Gevolg:** Deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitatype en/of verstoring of het doden van fauna-individen. Bij habitatypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

#### **18. Verandering in populatiedynamiek**

**Kenmerk:** De storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld of de situatie wanneer er sprake van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij.

**Interactie andere factoren:** Veel storende factoren leiden op hun beurt - dus indirect - tot een verandering in populatiedynamiek. Deze storende factor zit namelijk aan het einde van de effectketen.

**Gevolg:** Bewuste, menselijke ingrepen op populatieniveau kunnen leiden tot directe problemen en problemen in de toekomst. Een verandering in populatieomvang is een direct effect. Een verandering in populatie-opbouw (verandering van de verhouding sterfte-reproductie) leidt in de toekomst tot effecten. Zowel minder organismen (een kleinere populatie) en zeker een verandering in samenstelling van de populatie (bijvoorbeeld meer oude dieren) kunnen leiden tot een verandering in de geboorte/sterfte ratio. En daarmee kan er iets veranderen in de populatiedynamiek (het gedrag in de tijd). Dit kan uiteindelijk leiden tot het (tijdelijk) verdwijnen van soorten, waardoor het evenwicht van het ecosysteem verschuift. De gevoeligheid is sterk afhankelijk van diverse populatiekenmerken zoals de generatietijd van een soort en de huidige grootte van populaties. Vooralsnog zijn alle soorten als 'gevoelig' gescoord.

#### **19. Bewuste verandering soortensamenstelling**

**Kenmerk:** Er is sprake van bewust ingrijpen in de natuur door herintroductie van soorten, introductie van exoten, uitzetten van vis, inzaaien van genetisch gemodificeerde organismen et cetera.

**Interactie andere factoren:** Heeft met name direct invloed op de factor 'verandering in populatiedynamiek'.

**Gevolg:** Er treedt concurrentie op in voedselbeschikbaarheid, nestgelegenheid et cetera. Deze concurrentie kan leiden tot het verdringen (opvullen van de niche) van de oorspronkelijke soorten. Ook kunnen soorten verdwijnen door predatie van de geïntroduceerde soort. Hierdoor kunnen relaties binnen het ecosysteem worden verstoord.

### **Bijlage 11**

#### **Artikel 19 Ecologische Hoofdstructuur en provinciale Ecologische Verbindingszones**

##### **Lid 1**

Voor de gronden aangeduid op kaart 4 en op de digitale verbeelding ervan, als Ecologische Hoofdstructuur en als Ecologische Verbindingszones geldt:

- dat in een bestemmingsplan geen nieuwe bestemmingen en regels worden opgenomen die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten;
- dat in een bestemmingsplan ten minste bestemmingen en regels worden opgenomen die de natuurfunctie mogelijk maken, en:
- dat in een bestemmingsplan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in Artikel 15 in acht zijn genomen.

#### Lid 2

In aanvulling op het eerste lid beschrijft de toelichting van het bestemmingsplan:

- a. de wezenlijke waarden en kenmerken per gebied, zoals opgenomen in bijlage 1 van deze verordening en zoals beschreven in de natuurbeheerplannen;
- b. hoe deze waarden en kenmerken worden beschermd, en;
- c. hoe negatieve effecten op deze wezenlijke waarden en kenmerken worden voorkomen.

#### Lid 3

Gedeputeerde Staten kunnen, gehoord de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling, ontheffing verlenen van het eerste en tweede lid ten behoeve van:

- een bestemmingsplan dat voorziet in nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten voor zover:
  - er sprake is van een groot openbaar belang;
  - er geen reële andere mogelijkheden zijn, en;
  - de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd, of:
- een bestemmingsplan dat een activiteit of een combinatie van activiteiten mogelijk maakt die mede tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van de ecologische hoofdstructuur per saldo te verbeteren.

#### Lid 4

- Een ontheffing als bedoeld in het derde lid kan slechts worden verleend als:
  - de ruimtelijke kwaliteitseisen, zoals bedoeld in Artikel 15, in acht worden genomen;
  - het bestemmingsplan in overeenstemming is met het gestelde in Artikel 13 derde lid onder a en b, Artikel 14 derde lid onder a en b en;
  - Gedeputeerde Staten besloten heeft van de bevoegdheid tot herbegrenzing van de Ecologische hoofdstructuur, als bedoeld in het zevende lid, gebruik te maken.
- Onverminderd het gestelde onder a kan een ontheffing als bedoeld in het derde lid onder a slechts worden verleend als de toelichting bij het bestemmingsplan een verantwoording bevat omtrent de aard van de effectbeperkende of compenserende maatregelen, de begrenzing van het compensatiegebied en de wijze waarop die compensatie duurzaam is verzekerd.
- Onverminderd het gestelde onder a kan een ontheffing als bedoeld in het derde lid onder b slechts worden verleend voor zover die activiteit of combinatie van activiteiten blijkens een in provinciale- of intergemeentelijke structuurvisie vastgelegde integrale gebiedsvisie in onderlinge samenhang of in onderlinge samenhang met activiteiten in een ander bestemmingsplangebied:
  - de kwaliteit van de ecologische hoofdstructuur verbetert, waarbij de oppervlakte van de ecologische hoofdstructuur minimaal gelijk blijft of toeneemt, of;
  - het areaal van de ecologische hoofdstructuur wordt vergroot, ter compensatie van het gebied dat door de activiteiten verloren is gegaan, indien daarmee een beter functionerende ecologische hoofdstructuur ontstaat.

#### Lid 5

In aanvulling op het vierde lid onder b dienen de volgende regels in acht te worden genomen:

- a. de compensatie leidt niet tot nettoverlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke kenmerken en waarden, en;
- b. de compensatie vindt plaats:
  1. aansluitend aan of bij het aangetaste gebied, met dien verstande dat een duurzame situatie ontstaat;

2. door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie op afstand van het gebied, indien fysieke compensatie aansluitend aan of nabij het gebied niet mogelijk is, of:
3. op financiële wijze, indien zowel fysieke compensatie als compensatie door kwalitatief gelijkwaardige waarden redelijkerwijs onmogelijk is.

Lid 6

Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van het vijfde lid.

Lid 7

- a. Gedeputeerde Staten kunnen, gehoord provinciale staten c.q. de vakcommissie, de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur wijziging voor zover:
  1. op basis van een ecologische onderbouwing is vastgesteld dat:
    - 1e de wijziging leidt tot een verbetering van de samenhang van de ecologische hoofdstructuur of tot een betere inpassing van de ecologische hoofdstructuur in de planologische omgeving, en;
    - 2e ten minste de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van de ecologische hoofdstructuur in het desbetreffende gebied worden behouden.
  2. bij bestemmingsplan toepassing wordt gegeven aan de krachtens het derde en vierde lid gestelde regels.
- b. Gedeputeerde Staten kunnen tevens de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur wijzigen ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling, voor gevallen waarin de regels gesteld onder a, niet voorzien en voor zover:
  1. de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden en van de samenhang van de ecologische hoofdstructuur als gevolg van de ontwikkeling beperkt is;
  2. de voorgenomen wijziging van de bestemming of regels ter zake van het gebruik van de grond ten opzichte van het daaraan voorafgaande bestemmingsplan leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische hoofdstructuur in het desbetreffende gebied;
  3. de voorgenomen wijziging van de bestemming of regels ter zake van het gebruik van de grond ten opzichte van het daaraan voorafgaande bestemmingsplan ertoe leidt dat de oppervlakte van de ecologische hoofdstructuur niet afneemt;
  4. de voorgenomen wijziging van de bestemming of regels omtrent het gebruik van de grond ten opzichte van het daaraan voorafgaande bestemmingsplan zorgvuldig is onderbouwd, waarbij blijkt uit de bij het bestemmingsplan behorende toelichting in ieder geval alternatieven zijn afgewogen, en
  5. maatregelen worden genomen die een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing borgen.

Lid 8

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd de op grond van het tweede lid vastgelegde wezenlijke waarden en kenmerken nader te specificeren, aan te vullen of nader te visualiseren en nadere regels te stellen in het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de natuurdoelen van de ecologische hoofdstructuur.

## Colofon

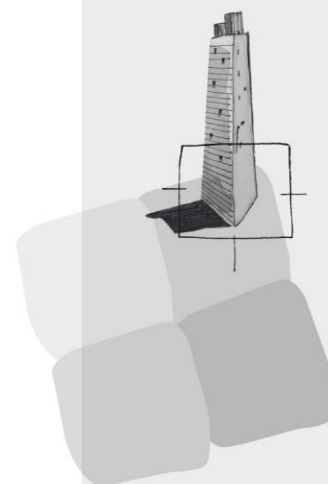
Opdrachtgever  
Gemeente Harenkarspel

Contactpersoon  
Mevrouw J. de Graaf

Rapport  
BügelHajema Adviseurs b.v.  
Drs. R.G. Meijer

Projectleiding  
BügelHajema Adviseurs b.v.  
Drs. B. van der Veen

Projectnummer  
113.00.01.24.09



BügelHajema Adviseurs bv  
Bureau voor Ruimtelijke  
Ordering en Milieu BNSP  
Balthasar Bekkerwei 76  
8914 BE Leeuwarden  
T 058 215 25 15  
F 058 215 91 98  
E [leeuwarden@bugelhajema.nl](mailto:leeuwarden@bugelhajema.nl)  
W [www.bugelhajema.nl](http://www.bugelhajema.nl)

Vestigingen te Assen,  
Leeuwarden en Amersfoort